Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פּרייז 20 גראָשען

הײנט 8 זײטען.

נײעס פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטײאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צײטונג

Nr. 208/1503 | Łódź, Wtorek 4 września 1928 r. | װעקסטער יאַהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג, יט אלול תרפ"ח | Nr. 208/1503

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

קײן שום הנחות אין דער פראַגע פון אויבער-רהײן

בערלין

בערלין, 3. (אַטע) „טעלאוניאָן" מעלדעט פון גענף, אַז פאַר דער ערעפנונג פון דער פּלע-נאַר-זיצונג פון דער פעלקער-ליגע, איז פאָרגע-קומען אַ לענגערער געשפּרעך צווישען בריאַנ'ען און דעם קאַנצלער מילער, ווי אויך דעם פערטרע-טער פון דײטשען אויסערן-מיניסטער, שובערט.

לויט ווי עס מעלדעט „טעלאוניאָן", הערשט אין די גוט-אינפאָרמירטע קרײזען די איבערצײ-גונג, אַז אין דער פראַגע פון אויבער-רהײן האָט די פראַנצויזישע רעגירונג נישט בדעה צו מאַכען קײן שום הנחות.

אַ סעסיע פון דער פעלקער-ליגע אין גענף.

גענף, 3. (אַט"ע). הײנט איגדערפריה האָט זיך אָנגעהויבען די 9 טע פּלענאַר-פערזאַמלונג פון דער פעלקער-ליגע. געעפענט די פערזאַמלונג האָט דער פינלענדישער מיניסטער פראָקאָפּ, וועלכער האָט אין זײן רעדע, צווישען אַנדערעם אָנגעוויזען אויף די באַדײטונג פון קעלאָג אָבמאַך, וואָס שטיצט זיך אויף די זעלבע שטרעבונגען און געדאַנקען, וואָס די פעלקער-ליגע.

דאַן איז אַלס פאָרזיצענדער פון דער פערזאַמ-לונג אויסגעוועהלט געוואָרען דער דענישער פאַר-שטעהער אין בערלין, וואַהלע.

בײלײד אויסדריקען פון דער פּוילישער רעגירונג צו באָקאַנאָווסקי'ס טויט.

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט). פּרעמיער-מיניסטער באַרטעל האָט אַרויסגעשיקט אַ בײלײדס-דעפּעשע פּואַנקאַרען צו-ליב'ן טראַגישען טויט פון מיניסטער באָקאַנאָווסקי.

דער שעף פון דיפּלאָמאַטישען פּראָטאָקאָל האָט באַזוכט דעם פראַנצויזישען פאָרשטעהער לאַראָש און איהם אויסגעדריקט בײלײד.

שעף פון דער מזרח-אָפּטײלונג פון אַמעריקאַנישען אויסערן-מיניסטעריום אין וואַרשא.

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט). קײן וואַרשא קומט הײנט צו פאָה-רען דער שעף פון דער מזרח-אײראָפּעאישער אָפּ-טײלונג פון אויסערן-מיניסטעריום פון די פאַראײ-ניגטע שטאַטען, וועלכער וועט אָפּהאַלטען קאָנפע-רענצען מיט די רעגירונגס-פאָרשטעהער אין וואַרשא.

די דאָזיגע קאָנפערענץ גיט מען צו אַ גרויסע באַדײטונג.

געפונען געוואָרען אַלעקסאַנ-דרי'ס גרופּע?

קאָפּענהאַגען, 3. (ספּ.) די דענישע שיף סעזון, וואָס איז געשווימען אויף דרום פון פראַנץ־יאָזעף־לאַנד, האָט בעמערקט אויף די ברעגעס אַ פײער. מען איז זיך משער, אַז דאָס איז אַלעקס-סאַנדרים גרופּע, פון נאָבילעס עקספּעדיציע, וואָס איז נאָך געבליבען בײם לעבען. אין די נאָהענטסטע טעג זאָל אויפ'ן אָנגעוויזענעם אָרט אַרויספאָהרען אַ ספּעציעלע רעטונגס־שיף.

אָפּגעראַטעוועט די פליהער פון אַמעריקאַ קײן שוועדען.

ראַקפאָרד, 3. (ספּ.) צו דער היגער האַנ-דעלס־קאַמער איז אָנגעקומען אַ ידיעה פון אַ שיף, וואָס געפינט זיך בײ די ברעגעס פון גרענלאַנד, אַז זי האָט אָפּגעראַטעוועט די צוויי אַמעריקאַנישע פליהער האַסעל און קראַמער, וואָס זענען געפלויגען פון אַמעריקאַ קײן שוועדען.

בײדע פליהער האָבען זיך געפונען אויף אַ וויסטען ברעג, פון וואו זיי האָבען געגעבען סיגנאַלען דורך פײער. דער קאַפּיטאַן פון דער שיף האָט אַ-רויסגעשיקט אַ לודקע און בײדע פליהער, ווי אויך דער אַעראָפּלאַן וואָס איז אונבעשעדיגט אַרויפ-גענומען אויף דער שיף.

פאָרשטעהער פון סאָוויעטישען האַנדעלס-קאָמיסאַריאַט

אויף די מזרח-ירידים

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט). מאָרגען קומען צו פאָהרען אויף די מזרח-ירידים אין לעמבערג. די פאָרשטעהער פון סאָוויעטישען קאָמיסאַריאַט פאַר האַנדעל די ה"ה שטײנסאַפּיר און געטלער.

אונטערגעלעגט אַ באָמבע

בײ אַ יודישען געפליגעל-הענדלער אין ניו-יאָרק.

ניו-יאָרק, 3. (יט"א טעלעגראַפיש). בײ דעם כשר־געפליגעל־הענדלער ראָזענקראַנץ אין ברוקלין האָט אויפגעריסען אַ באָמבע. דער אויפ־רײס האָט געמאַכט פיל שאָדען. דאָס צוויי־שטאָ־קיג הויז איז צושטערט געוואָרען און פיל פערזאָ־נען דערבײ פערוואונדעט געוואָרען.

בעת דער אויספאָרשונג האָט ראָזענקראַנץ חושד געווען אַז די באָמבע האָט מען אונטערגעלײגט מצד'ן כשר'ן געפליגעל־טראַסט אַלס נקמה פאַר דעם, וואָס ער ראָזענקראַנץ פיהרט מיט זײ אַ קאָנקורענץ.

8-טוגג יוד. פערזיכערטע אין לאָדזער קראַנקען-קאַסע!

דער לאָדזער וואַהל-קאָמיטעט פון „בונד"

מעלדעט, אַז פון דינסטאָג, דעם 4-טען ביז פרײטאָג, דעם 7-טען ד. ח. וועלען קאָנען אַלע יודישע פערזיכערטע נאָכקאָנטראָלירען, צי זײ זענען אַרײנגע-טראָגען אין די וואַהלער-רשימות אין לאָקאַל פון וואַהל קאָמיטעט פון „בונד", פּאָלודניאָווא 20.

דאָרט ערלעדיגט מען אויך אַלע רעקלאַמאַציע-ענינים.

דאָס ביוראָ איז טעטיג פון 7 ביז 10 אָוונד.

בעמערקונג: מ'בעט מיטצוברענגען דאָס מיטגלידס-ביכעל פון דער קראַנקען-קאַסע.

602

האַנדווערקער-פעראײן, אַגראַדאָווע 9, סעקציע פריזיער-מײסטער.

צו אַלע לאָדזער פריזיער-מײסטער!

צוליב די געשעהענישען פון הײנטיגען זונטאָג, פאָדערן מיר אײך אויף אין אײערע אײגענע אינטערעסען צו קומען הײנט, פּונקט 8.30 אָוו. אויף דער

גרויסער פערזאַמלונג

וואָס קומט פאָר אין לאָקאַל פון אַגראַדאָווא 9.

געדענקט, אַז עס האַנדעלט זיך וועגען אײער עקזיסטענץ. מיט אײער נישט-קומען נעהמט איהר אויף זיך אַ גרויסע פעראַנטוואָרטליכקײט.

קײנער טאָר נישט בלײבען אין דערהײם. די פערוואַלטונג.

בעקאַנטמאַכונג.

די היגיענישע מקוה גדאַנסקאַ 75

מאַכט בעקאַנט, אַז פון מוצאי שבת קודש, דעם 8 סעפּטעמבער אָן,

וועט די מקוה זײן טעטיג יעדן מוצאי שבת קודש

בעמערקונג: פון נאָך 11 אַ זײגער בײנאַכט טעגליך וועלען קײן געסט מעהר נישט אַרײנגעלאָזט ווערען, דעריבער ווערט געבעטען צו קומען נאָר ביז 11 אַ זײגער אָוונד.

דער קאָמיטעט פון דער היגיענישער מקוה

גדאַנסקאַ 75.

Komitet Synagogi przy Al. Kościuszki

niniejszym podaje do wiadomości, że

wydzierżawienie miejsc na rok 1928/29

odbywać się będzie w kancelarji Synagogi w porządku następującym:

a) dn. 4, 5, 6, 10, 11, 12, 13 b. m. od dodz. 3 — 7 po poł.;
b) dn. 7-go b. m. od godz. 3 - 6 po poł.
c) dn. 9-go b. m. od godz. 10 rano do 1 w poł. i od 3 po poł. do 7 wiecz.
d) dn. 14-go b. m. od godz. 10 rano do godz. 1 w poł.

Osoby pragnące odnowić zeszłoroczną dzierżawę miejsc' zechcą zgłosić się do kancelarji Synagogi najpóźniej do niedzieli, dnia 9 b. m. włącznie.

Z powodu ścisłej kontroli w roku bieżącym, **uprasza się o każdorazowe okazywanie biletów przy wejściu do Synagogi, gdyż osoby, nieposiadające biletów bezwzględnie wpuszczane nie będą.** 593

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

גרויסע סענסאַציע פאַר דער שטאָט. מתפּללים ימים-נוראים אין פילהאַרמאָניע!

צום 18-טען יאָהר, זינט ס'ווערט געדאַווענט ימים-נוראים אין פילהאַרמאָניע, איז געלונגען צו אָנגאַזשירען, דורך קאָנקורענץ מיט דער ווילנער גרויסער שטאָט-שוהל אויפ'ן הײ-יאָהריגען ראש השנה און יום-כפּור, אײנעם פון די גרעסטע קינסטלער, דעם שלאַגער פון הײנטיגער חזנים-וועלט, פאַר וועלכען אפילו אַזאַ ריז, ווי יאָסעלע ראָזענבלאַט בויגט זײן שטאָלצען קאָפּ, דאָס איז דער יונגער ביאַליסטאָקער אָבער-קאַנטאָר

ר' מאיר פּאָדראַבינעק

וועלכער פּערמאָגט אַ וואונדערבאַר שעהנעם לירישען טענאָר און בעריהמט מיט זײן זיסען האַרציגען דאַווענען. בעגלײטען וועט איהם דער לאָדזער פּראָפּעסיאָנעלער גרויסער גוט-אײנגעשטודירטער כאָר אונטער דער לײטונג פון בעריהמטען דיריגענט און קאָמפּאָזיטאָר י. רובין.

פערזיכערט זיך צײטליך מיט אײנטריטס-קאַרטען!

דער בילעטען פערקויף הויבט זיך אָן, הײנט דינסטאָג, דעם 4-טען סעפּטעמבער און טעגליך אין קאַסע פון זאַל פילהאַרמאָניע פון $8^1/_2$ פריה ביז 8 אָוונד.

בעמערקונג: צוליב חלול שבת ויו"ט וועט ערב ראש השנה ויו"כ דער בילעטען-פערקויף זײן נור ביז 3 נאָכמיטאָג.

579

אָפּגעשניטענע פון דער גאַנצער וועלט

געהעז 100 טויזענד מענשען אויס פון הונגער.

פּאָרט אָ פּרענס, (האַיטי) 3 (ספּ.) אַ הונגער־טויט דראָהט הונדערט טויזענד מענשען, וואָס זענען דורך אַ הוראַגאַן אָפּגעשניטען געוואָרען פון דער גאַנצער וועלט. נישט קוקענדיג אויף די בעמיהונגען איז נאָך נישט געלונגען צו קומען אין קאָנטאַקט מיט דעם געליטענעם געביט.

קוים פינף הונדערט מענשען איז געלונגען מיט גרויסע שוועריגקייטען זיך אַדורכצורייסען דורך דיקע שיכטען שלאַם, וואָס ציהען זיך עטליכע קי־לאָמעטער לאַנג ביז צו די נאָהענטסטע פּונקטען, וואו עס געפינט זיך לעבענס־מיטעל. זיי האָבען גע־בעטען הילף פאַר די אַנדערע, די מאַכט איז אָבער הילפלאָז און עס איז פאַרהאַן אַ מורא, אַז אַ סך טויזענדער מענשען וועלען אומקומען פון הונגער.

פראַנצויזישער האַנדעלס־מיניסטער באָקאַנאָווסקי

איז לעבעדיגערהייט פערברענט געוואָרען.

טול, 3. (ספּ.) נעכטען זיין אַ זייגער אין דער פריה איז דער פראַנצויזישער האַנדעלס־מי־ניסטער באָקאַנאָווסקי (אַ ייד) געפלויגען אויף אַ אַעראָפּלאַן פון טול קיין קלערמאָן פעראַן, אַ פּאָר מינוט נאָכדעם ווי דער אַעראָפּלאַן האָט זיך אויפ־געהויבען, ווען ער האָט זיך געפונען אויף דער הויך פון 500 מעטער, האָט ער זיך פּלוצלונג אָנגע־צונדען און אַראָבגעפאַלען אויף דער ערד. אַלע וואָס האָבען זיך געפונען אין אַעראָפּלאַן זענען נעמליך: מיניסטער באָקאַנאָווסקי, דער פּילאָט האַנין, דער טעכנישער דירעקטאָר פון דער געזעלשאַפט פאַר לופט־פליהעריי לעפראַנק, דער מעכאַניק ווידאַל, און דער אָבסערוואַטאָר ווילענס זענען אויפ׳ן אָרט דערהרגעט געוואָרען. ביי די רעשטלעך פון צושמע־טערטען אַעראָפּלאַן האָט מען געפונען פערקויהלטע קערפּערס.

טול, 3. (ספּ.) דער אַעראָפּלאַן אויף וועלכען מיניסטער באָקאַנאָווסקי איז דערהרגעט געוואָרען האָט געהערט צום טיפּ, וואָס ווערט בענוצט אויף די גרויסע קאָמוניקאַציע־ליניעס און גיט די גרעס־טע זיכערקייטס־גאַראַנטיעס.

די קערפּערס זענען געווען אַזוי פערקויהלט אַז מען האָט זיי געקאָנט דערקענען נאָר אַ דאַנק די ווייגערלעך, רינגען א.אַ.וו. וואָס מען האָט ביי זיי געפונען. דער קערפּער פון מיניסטער באָקאַנאָ־ווסקי איז איבערגעשיקט געוואָרען קיין פּאַריז. די לויה וועט פאָרקומען מיטוואָך.

ווי מען גיט איבער, האָט מיניסטער באָקאַ־נאָווסקי אַ פּאָר מינוט פריהער איידער ער האָט אונטערגענומען דעם לופט־פליה, וואָס האָט זיך פאַר איהם אַזוי טראַגיש פערענדיגט, ערקלערט דעם גענעראַל דעפּערי:

„אין די צייטונגען שרייבט מען, אַז איך פליה קיינמאָל נישט אויף קיין אַעראָפּלאַן און בעמיה זיך צו פערזיכערען געגען יעדען געפאַהר. דאָך שרעק איך זיך אָבער נישט אָפּ פון צו פליהען".

פּאַריז, 3. (ספּ.) וועגען דער לופט־קאַ־טאַסטראָפע, פון וועלכער עס איז געפאַלען אַ קרבן דער מיניסטער באָקאַנאָווסקי, ברענגט די היינ־טיגע פּאַריזער פרעסע ווייטערדיגע פּרטים.

מיניסטער באָקאַנאָווסקי האָט זיך בעטייליגט אין דער זיצונג פון מיניסטאָרען־ראַט ביי פּואַנקאַרע אין סאַמפּיני; פון דאָרט איז ער צוריקגעקומען קיין פּאַריז. דער אַעראָפּלאַן אין וועלכען ער איז גע־פאָהרען איז דערוועלבער, וואָס האָט שבת לכבוד פּואַנקאַרען אַראָפּגעוואָרפען בלומען אויף דער זאַאונונג פון פּרעמיער.

וועגען דער קאַטאַסטראָפע גיט מען נאָך אַי־בער פאָלגענדע פּרטים:

ווען דער אַעראָפּלאַן האָט זיך שוין געפונען אויף דער הויך פון 500 מעטער איז פּלוצלונג פון מאָטאָר אויסגעבראָכען אַ גרויסער פלאַם, פון וועלכען דער גאַנצער אַעראָפּלאַן האָט זיך אָנגעצונ־דען. באַלד איז אויך דער אַעראָפּלאַן געלעגען אויף דער ערד אַרומגענומען פון פלאַמען. יעדע רעטונגס־אַקציע איז געוואָרען אונמעגליך, ווייל די פלאַמען זענען געווען אַזוי גרויס, דאָס מען האָט בשום אופן נישט געקענט צוקומען צום אַפּאַראַט. ערשט אין צוויי שעה אַרום האָט מען פון אונטער די רעשטלעך פון פערברענטען אַפּאַראַט אַרויסגענומען די קערפּערס פון די פּאַסאַזשירען און פּילאָטען. מען איז זיך משער, אַז די קרבנות פון דער קאַ־טאַסטראָפע זענען לעבעדיגערהייט פערברענט גע־וואָרען.

פּאַריז, 3. (ספּ.) די היגע פּרעסע נאָטירט פאָלגענדען אינטערעסאַנטען פאַקט אין שייכות מיט׳ן טראַגישען טויט פון מיניסטער באָקאַנאָווסקי. דער פערשטאָרבענער האָט געהאַט אַ סיאַמישע קאַץ, פון וועלכער ער האָט זיך נישט געשיידט, און וואָס האָט זיך שטענדיג געפונען אין מיניסטערס קאַבי־נעט. זייט שבת אין אָוועגד איז די קאַץ געוואָרען זעהר דענערווירט, און זונטאָג אינדערפריה, ווען עס איז געשעהן די קאַטאַסטראָפע מיט׳ן מיניסטער באָקאַנאָווסקי, איז די קאַץ שווער קראַנק געוואָ־רען און 11 אַ זייגער פערענדיגט דאָס לעבען.

היטלער ערקלערט אַ פערביטער־טען קאַמף געגען יודען.

מינכען. 3 (יט״א טעלעגראַפיש) דאָ איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ בעריכטס־פערזאַמלונג פון דער היטלער־פּאַרטיי אין גאַנץ בייערן. היטלער האָט ערקלערט אין זיין רעדע, אַז די פּאַרטיי האַלט אין איין וואַקסען און די צאָהל איהרע מיטגלידער האָט שוין ווייט איבערגעשטיגען הונדערט טויזענד, איצט האַלט עס ביי שאַפען אַ פעראייניגטען קאַ־טוילישע־פּראָטעסטאַנטישען פראָנט אויף צו בע־קעמפען די יודען.

היטלער האָט פייערליך ערקלערט, אַז ער וועט זיך נישט בערוהיגען ביז די יודען וועלען פול־שטענדיג בעקעמפט ווערען און וועלען ווערען אונ־שערליך.

Dr. RACHELA LEWI

ג.נ.צ. מאר קינדער־קראַנק

פּאַנסקאַ 24, טעל. 42-72.

נעמט אָן פון 7 ביז 4 נאָכמיטאָג.

היינט 12 אַ זייגער ביי טאָג ערעפנונג

פון פעלץ־וואַרען־געשעפט (פיליע)

אויף פּיעטריקאָווער 165, טעל. 75-17

צום בעפאָרשטעהענדען סעזאָן איז אונזער לאַגער פערזאָרגט מיט אַ רייכען אויסוואַהל פון אַלערלעי פעלץ־וואַרען אין רויהען און פערטיגען צושטאַנד. צוגענגליכע פרייזען! גינסטיגע בעדינגונגען!

עמפּפעהלענדיג זיך דער געעהרטער קונדשאַפט, צייכנען מיר

מיט אַכטונג

B-cia F. i J. PIETRUSZKA

אכטונג קאָנסומענטען

פון אַרבייטער־פערבּרויכס־קאָאָפּעראַטיוו „האַמער"

מיר מאַכען אייך אויפ־מערקזאַם אויף דער גרויסער פּרעמיע וואָס מיר האָבען בעשלאָסען צוגע־בען אונזערע קאָנסומענטען דעם 1־טען יאַנואַר 1929.

אנשטאָט דיווידענד פון בילאַנס יאָהר 1928 וועלען מיר לויט אַ גורל געבען איינעם פון אונזע־רע קאָנסומענטען אַ פּרעכטיגע וואוינונג אין איינעם פון די היי־זער, פון דירות־קאָאָפּעראַטיוו „פּאַרויס" די וואוינונג וועט בעשטעהן פון 1 צימער מיט אַ קוך מיט אַלע בעקוועמליכקייטען.

דאָס רעכט אָנטיילצונעמען אין גורל וועלען האָבען נאָר די קאָנסו־מענטען, וועלכע וועלען אין פערלויף פון די לעצטע 4 חדשים פון היינטי־גען יאָהר, קויפען אין אונזערע קאָאָפּעראַטיווע געוועלבער פאַר 10 זל. אַ וואָך פּראָדוקטען. יעדער קאָנסומענט מוז פערלאַנגען אַ קוויטירונג, אויף די סומען וואָס ער האָט אויסגעגעבען אין קאָאָפּעראַטיוו. די קוויטונגען וועלען געבען דאָס רעכט אָנטיילצונעמען אין גורל. די קוויטונגען דאַרפען פערלאַנגט ווערען פון 1־טען סעפּטעמבער אָן.

די פערוואַלטונג פון אַרבייטער־פערבּרויכס־קאָאָפּעראַטיוו „האַמער" אין לאָדז.

טיכטיגע

אינקאַסענטען

מיט רעפערענצען

קענען זיך מעלדען אין פעראיין

„בית־לחם", וואָלטשאַנסקאַ 68-70

פון 10-2 נאָכמ. און פון 5-9 אין אָוענד. 668

Dr. med. DONCHIN

מאָניושקי 1

MONIUSZKI 1,

טעלעפאָן 9-97.

ספּעציאַל־אַרצט פאַר אויגענקראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט קיין פּוילען.

נעמט אָן טעגליך פון 10—1 מיטאָג און פון 4—7 נ.מ. זונטאָג פון 10 ביז 1 ביי טאָג.

Dr. Krausch

פּיעטריקאָווער 86

ספּעציאַליסט פאַר אויגענקראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

Gimnazjum Humanistyczne Męskie

I. Kacenelson

Cegielniana 28, tel. 51-79

עס ווערען אָנגענומען שילער אין אַלע קלאַסען.

פאַר אַביטוריענטען פון פאָלקס שולען און פאַר שילער פון די העכערע קלאַסען (5־טען און 6 טען) וועלען געמאַכט ווערען צייטווייליגע ערלייכטערונ־גען בנוגע די העברעאישע לימודים.

עס ווערען אויך אָנגענומען קינדער פון 4 יאָהר אָן אין אונזער ערשטען גן־ילדים (פרעבעל־שולע) אונטער דער ליימונג פון דער העברעאישען בעוו. פּעדאַגאָגין ש. קאַצענעלזאָן־פיינשטיין

מיט איינשרייבונגען זיך ווענדען אין דער קאַנצעלאַריע טעגליך פון 11 ביז 2 בייטאָג און פון 5 ביז 7 אָוענד.

די דירעקציע.

מחזורים 25 פּראָצ. ביליגער

אין ווי גאָר ערגעץ

א. מ. גרובשטיין, וואָלטשאַנסקאַ 54.

איז צוגעקומען אַלע אַרט מחזורים, ווי אויך די וועלט־בערימטע „רב פנינם" מחזורים און מחזורים מיט אָריגינעלע פּוילי־שע איבערזעצונג אין פּראַכט באַנד און לייוונט און לעדער. ס׳איז אויך צו בעקומען די טאַשען־מחזורים „טבורת הקודש" אין אַ לוקסוס־אויסגאַבע. אַ גרויסער אויסוואַהל פון ש״ס, טורים, רמב״ם, חומשים, פּסוקים, משניות, מדרשים און סידורים; ספּעצ. כלה־סידורים און קונסט־באַנד; טליתים, גאַרטלען, קאַפּלען, ציצית, מזוזות, קינדער גמרות. ספּעציעלע מתנות פאַר פייערונגען. פאַר חדר־קינדער ספּעציעלער ראַבאַט! גרעסטע רעם אַ רעם!

א. מ. גרובשטיין, וואָלטשאַנסקאַ 54.

(פראָנט 1 טער שטאָק)

וויכטיג פאַר ה״ה פריזערס!!!

צוליב די קאָנקורענץ, ווערען די פרייזען מיט׳ן היינטיגען טאָג בעדייטענד ערקלענערט:

קעלנישע בלומען־וואַסער	3.20 אַ קילאָ
ווזשעטאַל	1.40 „
ראַזיר־זייף „אָראַ"	6.00 „
ברילאַנטין	3.40 „
פראַנצויזישער לאַקיר 45 גר. אַ דעקאַ.	

איך בעזיץ אַ רייכען אויסוואַהל פון ראַזיר־מעסערס, פּלאַטין. און שטאַהל־זאַכען צו פאַבריקס־פרייזען. מיט אַכטונג

י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11.

בעמ.: פאַר ענגראָסיסטען — גרעסערע ראַבאַט און גינסטיגע בעדינגונגען.

7-io KL. SZKOŁA POWSZ. № 26

IZAAKA GOLDBERGA (Aleja I-go Maja 16).

די שולע האָט אַ דאַנק איהר פרוכטבאַרע טעטיגקייט אויפ׳ן געביט פון יידי־שען חינוך אין משך פון איהר פיל־יעהריגער עקזיסטענץ, שטענדיג פערנומען דעם חשובסטען אָרט אין דער ערשטער רייהע פון די בעדייטענדסטע בעסטע שולען פון אונזער שטאָט.

אַט אַזוי וועלען איך להבא אָנגעשטרענגט ווערען די מעגליכסטע כוחות פון׳ם גאַנצען שול־פּערזאָנאַל, כדי צו דערהאַלטען דעם פּרעסטיזש פון דער שולע אויף דער העכסטער מדרגה פון איהר אויפגאַבע.

פאַר אָנפאַנגער וועט פון נייעם שול־יאָהר אָן דער שכר לימוד בעדייטענד ערמעסיגט ווערען. גאַנץ בעזונדער וועלען אַ ייכנ המס־פרייזען בערעכענט ווערען פאַר אונבעמיטעלטע, עווענטועל פאַר שילער, וועלכע האָבען ביז איצט געלערנט אין די שטעטישע, פּאָווסעכנע שולען.

אין קומענדיגען שול יאָהר וועלען די תלמידים פון 4־טען אָדזיאַל אָן לערנען נאָכמיטאָג אויך משניות און גמרא ביי די בעסטע מלמדים פּעדאַגאָגען.

די העברעאישע שפּראַך וועט געלערנט ווערען מיט אַ זעהר לייכטען סיסטעם (עברית בעברית) אָהן שום האָקיס־פּאָקיס פון "hawara sfardit".

שילער־אָנמעלדונגען — יעדען טאָג פון 9 ביז 3 נאָכמיטאָג ביים איינשרייבען זענען נויטיג דעם שילערס מעטריקעס.

Dr. J. Lipszyc

Lipowa 36, tel. 74 94

(róg 6-go Sierpnia)

אינערליכע און קינדער קראַנקהייטען נעמט אָן פון 10—9 פאַרמיטאָג און פון 5—3 נאָכמיטאָג. 740

Dr. med.

L. Pikielny

אוראָלאָג

NAWROT 8

tel. 19-90

צוריקגעקעהרט.

אַ קוואַליפיצירטע

איבערהעמדער־

ביינהערין

צו ערשטקלאַסיגע אַרבייט ווערט געזוכט

ביי. וואַראַביעיטשיק

רילינסקי 41. 674

Dr. med.

BRAUN

וואוינט יעצט

6־טען שערפּיען 1

(בענעדיקטאַ) טעל. 40-26

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און וועענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע נעמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5 ביז 8 אָווענד.

LEKARZ DENTYSTA צאָהן־אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08.

צוריקגעקעהרט.

היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מונד־קראַנקה. צאָהן־ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט־בעשטראַה־לונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—7 אָווענד.

8 יאהר „טארגי ווסכאדניע“.

(צו דער ערעפנונג אין לעמבערג).

נעמיינט האט מען, אז ווען דער „מזרח־יריד“ וועט אריין אין 8־טען יאהר פון זיין עגזיסטענץ וועט ער האבען די מעגליכקייט צו ווערען א וויכטיגער פאקטאר אין אונזער עקאנאמישען לעבען. מען האט גערעכענט, אז די לעמבערגער „טארגי ווסכאדניע“ וועלען זיך אזוי ווייט ענטוויקלען, אז זיי וועלען פערהעלטנישמעסיג אזוי פאפולער ווערען, ראס זיי וועלען אין פוילען און אין איהרע שכנות'דיגע לענדער אפשפילען אזא ראל, ווי די בעקאנטע ירידים אין וויען, לייפציג און בדומה שפילען אב אויף דער וועלט.

אונזער מזרח־יריד האט פיל ביינטראגען דערצו, אז די בעפעלקערונג, וואס בעוואוינט די טעריטאריע פון דער פוילישער מלוכה און אונזערע שכנים זאלען בעקומען צוטרוי צו אונזער פראדוקציע. אויך אויסלאנד, וועלכע האט אין די ערשטע יאהרען פון דעם קיום פון די „טארני־ווסכאדניע“ כלל נישט געגלויבט אין דער לעבענס־פעהינקייט פון דער דאזיגער אינסטיטוציע, האט אין די לעצטע צוויי יאהרען בעקומען א גרויסען צוטרוי צום לעמבערגער מזרח־יריד. אין די יאהרען 1926 און 1927 האבען מיר שוין אויפ'ן מזרח־יריד אין לעמבערג געהאט בערך 24 פראצענט פון אויסלענדישע אויסשטעלער און היינט, האבען מיר, ווי מען אינפארמירט אין די מאסגעבענדע קרייזען קרוב 26 מיט א האלבען פראצ. דאס איז א גרויסער פארטשריט, וואס בעווייזט, אז די אמאל שטארק רעפוטאציע־ברענגענדיגע „טארני ווסכאדניע“ וואס אין זייער עקזיסטענץ האט אפילו אונזער אייגענע בעפעלקערונג נישט געגלויבט, שוין כלל וכלל נישט צו רעדען פון אויסלאנד, האבען זיך אין משך פון 8 יאהר אויסנעוועהנליך גוט ענטוויקעלט.

וואלט דאך געווען אלעס וואויל און פיין. האבען זיך אבער פערשידענע קאנטען פון דער פוילישער מלוכה מתקנא געווען אין די געשעפטען פון לעמבערגער מזרח־יריד און האבען בעשלאסען אליין איינצוארדנען יעדער אין זיין געגענד א אייגענעם יריד. אזוי ארום האבען מיר שוין היינט אויסער די „טארני ווסכאדניע“ ירידים אין פאמערן, פוזען, ווילנא און אין לוצק, נאטירליך שאפט דאס א ריזיגע קאנקורענץ פון לעמבערגער מזרח־יריד. בפרט קאנקורירט זעהר שטארק דער פוזנער יריד מיט די „טארני ווסכאדניע“ אזוי, אז פאר א יאהרען האט זיך אפילו געפיהלט א שטילער בויקאט פון פוזנער קאנט.

היי־יאהר זענען כדי בלויז יוצא צו זיין פערטרעטען נאר שוואך די אלע קאנטען פון דער פוילישער מלוכה, וואס האבען זיך זייערע אייגענע ירידים. בכלל איז די „ריין־פוילישע“ אינדוסטריע האנדעל זעהר קנאפ פערטרעטען אויף די היי־יאהריגע „טארני ווסכאדניע“. דער רוב פון די אויסשטעלער, ווייל העכער 60 פראצ. פון די פוילישע אויסשטעלער זענען יודען.

צום ערשטען מאל האבען מיר היי־יאהר א ספעציעלען ארץ־ישראל'דיגען פאווילאן. אין די לעצטע עטליכע יאהרען האבען מיר געהאט אויפ'ן מזרח־יריד אויסגעשטעלטע פאלעסטינא־סחורות, בפרט „כרמל“־ווין. צו די היי־יאהריגע „טארני ווסכאדניע“ איז אויף איניציאטיוו פון דער פאלעסטינא־פוילישער האנדעלס־קאמער אין תל אביב אראבגעקומען א גרויסע גרופע סוחרים אויס פאלעסטינא און מיטגעבראכט פערשידענע סחורות, לרוב הויז־אינדוסטריע, אויבסט און פלאנצונגען און עס ווערט איינגעארדנעט א ריין־ארץ ישראל'דיגער פאווילאן. דער פאלעסטינער פאווילאן אויפ'ן מזרח־יריד איז איצט דער אויסדרוק פון די פערבעסערטע פויליש־ארץ ישראל'דיגע האנדעלס־בעציהונגען.

ווי עס איז דערפון צו זעהן, וואלטען זיך די „טארני ווסכאדניע“ געקענט גוט ענטוויקלען, ווען מען זאל דער אינסטיטוציע נישט לעגען קיין שטיינער אויפ'ן וועג.

מ. א—ן.

דייטשלאנד און „פרעסא“.

(איינדרוקען פון א בעזוך).

פון דייטשלאנד איז צוריקגעקומען דער רעדאקטאר פון „נייעם פאלקסבלאט“ לאזאר פוקס, וועלכער האט דארט בעזוכט די גראנדיעזע אינטערנאציאנאלע פרעסע־אויסשטעלונג אין קעלן. א סעריע ארטיקלען וועט ער. פוקס זיך טיילען מיט זיינע איינדריקען פון דער אויסשטעלונג און פון דייטשלאנד בכלל.

1.

קאמף פאר דער נייער פארם

בלעטערענדיג אין דער גרויסער צאהל שריפטען, בראשורען, קאטאלאגען, פראספעקטען און פלוג־בלעטער, וואס ווערען אויף שריט און טריט פערטיילט אויף דער קעלנער „פרעסא“ האב איך זיך אין איין פראספעקט אנגעשטויסען אויף א זאץ, וואס כאראקטעריזירט אויסשעפליך דעם נעוואלדיגען איבערבורך, וואס דייטשלאנד לעבט אדורך. דער זאץ איז פאלגענדער: „דייטשלאנד געפינט זיך איצט אין סטאדיום פון ווידער־אויפבוי, מעג דער פאראליזירטער מלוכה־ און פאלקס־קערפער זיך טיילמאל אויסווייזען פאר דעם, וועלכער זעהט די זאך נישט פון דער נאהענט, נאר לעבט זי דורך בלויז פון דער זייט, אז דאס לאנד געפינט זיך אין סאציאלער ווירטשאפטליכער נויט, אדער אז עס איז אין זיין פאליטיק אונטערנווארפען פיינדליכע כוחות: דאס זענען נאר סימפטאמען פון לעבען, וואס איז נישט אפגעטויט געווארען, פון ווילען זיך דורכצוזעצען, נישט קוקענדיג אויף אלעמדינג, פון קאמף פאר דער נייער פארם“.

דער דאזיגער זאץ כאראקטעריזירט דעם מצב, אין וועלכען דייטשלאנד געפינט זיך איצט, 10 יאהר נאכ'ן וועלט־קריג, פון וועלכען דאס לאנד איז ארויס צושלאגען, צובלוטיגט, בעזיגט.

דייטשלאנד געפינט זיך אין סטאדיום פון ווידער אויפבוי, און פיבערהאפטיגען ברען צו דער ארבייט צו פעריכטען, גלייכצומאכען, אויסצוהיילען די וואונדען, וועלכע זענען אנגעטון געווארען דורכ'ן קריג. די וואונדען זענען פארבעהאלטען, אז קיין מענשליך אויג זאל זיי נישט זעהן, און איבער די פערהיילטע וואונדען ווערט געטון א גראנדיעזע, א מעכטיגע, שאפונגס־ארבייט אויף אלע געביטען פון ווירטשאפטליכען און קולטורעלען לעבען.

דער געשלאסענער קאבינעט

א ביישפיל, א סימבאל, מיט צוויי יאהר צוריק איז אין דיסעלדארף פארגעקומען א גרויסע אויסשטעלונג א. נ. „געזאליי“, אויף דער אויסשטעלונג איז געוויזען געווארען אלצדינג, וואס עס איז אין דייטשלאנד אויפגעטון געווארען אויפ'ן געביט פון געזונדהייטס־וועזען, סאציאלער פערזיכערונג און קערפערליכער פלעגע (לייבעס־פלעגע) די אויסשטעלונג איז געווען אונגעהויער רייך, פילזייטיג און אונטערכאנט איינגעארדענט. זי איז בעזוכט געווארען דורך הונדערטער טויזענדער מענשען, וועלכע זענען עולה רגל געווען פון גאנצען לאנד, כדי אנצוקוקען און בעקענען זיך מיט די וואונדער־עקספאנאטען פון דער „געזאליי“. אט אויף דער אויסשטעלונג איז געוועזען א בעזונדערער קאבינעט, וואו עס זענען נעוויזען געווארען שרעקליכע מיט פאנטאסטישע „ענטשטעלונגען“, פערקריפלונגען, וואונדען, וואס זענען פערנאטירט געווארען אין דער צייט פון קריג. דער קאבינעט איז געווען א געשלאסענער און נישט יעדער האט געהאט אהין א צוטריט. די וואונדען, די שמערצען, דאס שרעקליכע פון קריג איז פערבעהאלטען געווארען פאר'ן אויג פון'ם דורכשניטליכען בעזוכער; איהם איז דערפאר געגעבען געווארען די פולע און פרייע מעגליכקייט זיך צו בעקענען מיט די וואונדערליכע אויפטוען, וואס זענען געמאכט געווארען אין דייטשלאנד אויפ'ן געביט פון געזונדהייטס־וועזען, פון דעם געזונדהייטס־וועזען און סאציאלער פערזארגונג.

דער פערשטעקטער אינוואליד

נאך איין מין סימבאל. דער באהן־פערקעהר אין דייטשלאנד איז בעריהמט מיט זיין ארגאניזאציע. אויף די וואקזאלען, אויף די באהן־האפען פיהלט איהר צו מייסטענס און אום בעסטענס די מעכטיגע ארגאניזאציאנס־קראפט און די ארגאניזאציאנס־פעהינקייטען פון דעם דייטשען פאלק. דער פערקעהר איז א געוואלדיגער. פון א בערלינער, לייפציגער אדער קעלנער וואקזאל געהען אפ און קומען אן אהן אויפהער איין צוג נאכ'ן אנדערען. איהר בעוואונדערט די פרעציזקייט, די פינקטליכקייט, די בעקוועמליכקייט פון דער בעוועגונג. איהר בעמערקט נישט קיין געדראנג, יעדער טרעפט אין זיין צוג און געפינט זיך זיין פלאץ. דאס פאדערט א פערצווייגטע און קאמפליצירטע ארגאניזאציע, און מ'דערצעהלט, אז די פראנצויזישע און ענגלישע אקופאציאנס־מאכט אין רהיין־געביט האט געהאט גרויסע שוועריגקייטען און מניעות ביז זי איז געקומען צום רופק פון דער דאזיגער קאמפליצירטער מאשין. און אט אויף די באהן־האפען, אין די פערשידענע אמטען, ביי די שאלטערס, אין די ביוראס זיצען בעאמטע קריגס־אינוואלידען, ווער אהן א האנד, ווער אהן א פוס, מיט קינסטליכע פראטעזען, מיט קינסטליכע געזיכטס־טיילען. נישט גלייך בעמערקט איהר די פערקריפעלטקייט. צופעליג פאלט אייך אין אויג, אז דער בעאמטער, וואס האט „גערקניפסט“ אייער בילעט, האט דאס געטון מיט א קינסטליכער האנד. די וואונדען זענען פערהיילט, פערדעקט, און ארום שווייבעלט און גריבעלט אנ'אונגעהויערע, לעבעדיגע, געזונדע בעוועגונג.

עס ווערט געבויט

דעם ווידעראויפבוי פון לאנד פיהלט איהר בפועל ממש, אין בוכשטעבליכען זין פון ווארט: דאס איז די מעכטיגע בוי־בעוועגונג, וואס געהט איבער'ן גאנצען לאנד, אין אלע גרויסע און קליינע צענטערען. ס'איז גענוג איהר זאלט זיך דורכפאהרען מיט דער שטאדט־באהן אדער אין אמניבוס איבער בערלין, כדי איהר זאלט בעמערקען, אז אומעטום, וואו ס'איז נאר דא א שטיקעל פרייער בארען, ווערט געבויט, געבויט און געבויט. אלטע געביידעס, גאנצע בלאקען פון אלטע הייזער ווערען ארונטערגעריסען און אויף זייער ארט שטעהען אויף, ווי לויט'ן וואונק פון א כשוף־מאכער, נייע מעכטיגע ריזען־בנינים. אויף די ראנד־ערטער פון דער מיליאנען־שטאדט וואקסען אויס נייע גאסען, נייע קווארטאלען. אזא פירטעל, ווי ניי־קעלן וואקסט פון טאג צו טאג און איהר זעהט דארט לאנגע גאסען, וואס ציהען זיך אין דער ווייט אויף גאנצע קילאמעטערס און אויף ביידע זייטען — נייע, פרישינקע הייזער.

א גרויסע ראלע שפילען אין דער בוי־בעוועגונג די גארטען־הייזער, אט די קאלאסאלע האנדעלס־אונטערנעהמונגען, וואס מאנאפאליזירען אלץ מעהר דעם האנדעל מיט אלע אהן אויסנאהם ארטיקלען פון מענשליכען געברויך, קאנצענטרירענדיג דעם פערקויף אויף איין שטעל, די עקספאנסיע פון אט די מארערנע קאלאסען האט נישט קיין אפהאלט און קיין גרעניץ, זיי וואקסען מיט א ריזען־טעמפא, זייער געברויך אין געביידעס שטייגט פון טאג צו טאג און זיי שטעלען זיך נישט אפ פאר קיין שום פרייז, כדי אריינצוקריגען נייע פלעצער, אויף וועלכע עס ווערט תיכף אונטערגענומען א פיבערהאפטיגע בוי־ארבייט, כדי אויף דעם ארט זאל אין דער קורצסטער צייט אויסוואקסען א נייער קאלאס. אין אויג פון הויז ווערטהיים איז געפאלען די געביירע פון בערלינער קינסטלער־היים. אויף אריינצובעקומען די דאזיגע געביירע האבען זיך געשטעלט צו קאנקורענץ צוויי טשעמפיאנען: דאס פאריזער ווארען־הויז לאפאיעט און דער בערלינער ווערטהיים. לאפאיעט האט שוין געבאטען העכער 2 מיליאן מארק, דאן האט ווערטהיים געווארפען אויף דער וואגשאל נאך א מיליאן, און פאר 3,1 מיליאן מארק איז דאס קינסטלער־הויז געווארען אנ'איינענטום פון ווערטהיים'ען. עס וועט נאטירליך פערשווינדען פון דער ערד און אויף זיין ארט וועט אויפשטעהן א נייע ריזען־פיליע פון'ם בעריהמטען ווארען־הויז.

די זעלבע גראנדיעזע בוי־בעוועגונג בעמערקט איהר אויך אויסער בערלין, אומעטום. אויפ'ן גאנצען לאנגען [illegible] צווישען בערלין און קעלן פיהלט זיך דער אטעם פון בויען. עס וואקסען אויס נייע שטערטלעך, ארבייטער־קאלאניעס, אונטערנעהמונגען. ביי האנאווער בויט מען, ביי האגען בויט מען, ראסזועלבע ביי דארטמונד, עלבערפעלד, דיסבורג, דיסעלדארף. די אויסשטעלונגען גופא, וואס ווערען איינגעארדענט באלד אויף איין, באלד אויף אנ'אנדער ארט זענען אין איין וויכטיגען פרט נישט עפעס אנדערש, ווי גרויסע בוי־אונטערנעהמונגען. אזוי איז עס געווען מיט דער דיסעלדארפער „געזאליי“, וועלכע האט איבערגעלאזט פאר דער שטאדט א גאנצען קאמפלעקס פון ווערטפולע געביידעס, אזוי איז עס מיט דער קעלנער „פרעסא“, וועלכע וועט בערייכערען די אלטע ראט־שטאדט מיט א רייה וויכטיגע, אויסערסט נוצליכע גרויסע בנינים.

לאזאר פוקס.

א שפאציר איבער מאסקווע.

פון מאקסים גארקי.

מאקסים גארקי איז נישט לאנג געקומען אין ראטען־פערבאנד נאך אנ'אפוועזענהייט פון 6 יאהר. דא בעשרייבט ער די איינדרוקען פון זיין שפאציר איבער מאסקווע.

אין א טיי־הויז.

כ'בין אריין אין א טיי־הויז, נישט ווייט פון ווארגזאל. שמוציג. אויף די ווענט, וואס זענען פעררויכערט מיט מאכארקע, בעטען זיך די פלאקאטען ביי די בירגער „נישט צו זידלען זיך“ און נישט שפייען אויף דער פאדלאגע, — אבער די בירגער זידלען זיך ווי איינער קען, און שפייען. אנ'ערד־ארבייטער פון מאזשיסקער ראיאן לייענט פאר זיין חבר די „פראוודא“ וועגען די שטיק פון „באטקא לעוויצקי“. זיין חבר פרעגט ביי איהם:

— און ווער איז אט דער לעוויצקי?

— כ'ווייס נישט, — ענטפערט דער פארליינער שפייט און זידעלט זיך אויס אויפ'ן אדרעס פון באטקא לעוויצקי. פון א זייט דערקלערט מען זיי, ווער לעוויצקי איז.

— הייסט עס, אז ער וויל דאס אפרייסען פון אונז אוקראינע? הייסט עס, אז ענגלאנד העלפט דא א הם...

זיין חבר רעדט ביין:

— א מלחמה ווילט זיך זיי פערפיהרען, די אויסוואורפען!

און ער הויבט אן צו בורטשען וועגען דעם שלעכטען וועטער, וועגען א מעגליכער נישט־גע ראטעניש.

— דערויף טאקע ווארטען זיי אויס... אהן ברויט איז שווער מלחמה צו האלטען.

פון ווינקעל ארויס דערקלערט עמיצער גאנץ הויך:

— וועגען דער געראטעניש איז נאך צו פריה צו רעדען.

— אבער דאס קארטאפעל פוילט שוין...

אנ'ארבייטער, א מעטאליסט, דוכט זיך, דערצעהלט זיינע צוויי חברים אנ'אויפגערעגטער:

— נישטא קיין טיי? אמת טאקע אויפ'ן מארק איז נישטא! אבער אין די מאגאזינען איז פערהאן! נישט קיין טיי איז נישטא, נאר מיר קענען נישט האנדלען...

ער האט זיך א זידעל געטון, אבער שטילערהייט.

דעם טיי צעטראגט א זשוואווער און העפליכער בחור, וועלכער זאגט איטליכען „איהר“ און איז להלוטין נישט ענליך צום פערצייטיגען „לאקיי“ פון די פריהערדיגע, ביליגע טראקטירען, וועלכער איז כמעט שטענדיג געווען אדער א חונף אדער א גראבער נפש.

אין א ביר־זאל.

מיר זיצען אין א ביר־זאל אויף דער טרובע (א געגענד אין מאסקווע)' ביי אונזער טישעל זיצט א באלעבאטישער בירגער פון א יאהר דרייסיג. געשטימט איז ער גאנץ נערוועז. ער דערצעהלט אונז באלד, אז זיין ווייב און פאטער האבען געהאנדעלט מיט פיה, אליין איז ער איצט אויך א פיה הענדלער, א „נעפמאן“.

— ווי לעבט זיך אייך?

— ווי קען מען עס לעבען ביי אזעלכע פאשאנדקעס? — פרעגט ער צוריק און גלייך ווי עפיס וואלט איהם אפגעבריהט. ער האט זיך בענומען זידלען אין דער „מאמען“ אריין צו צוויי־דריי מאל אין יעדער פראזע. געזידעלט האט ער זיך נישט אינטערעסאנט, אבער פאסקודנע, בעוויי־זענדיג א סך ביטערקייט.

— 18 טויזענד שטייערען! 18! — האט ער געשריען — און איך פערמעג אפשר נישט קיין 18 קאפיקעס, הא? און איך האב אפשר נישט מיט וואס צו בעצאהלען מיין ביר? איך פערמאג אינגאנצען בלויז דריי קאפיקעס, אט!

ער האט ארויסגענומען פון הויזען־קעשענע א ביסעל מאכארקע, עטליכע ברעקלעך ברויט, א שפילקע און צווישען דעם דאזיגען מיסט האט ער טאקע געוויזען — דריי קאפיקעס.

— אט האט איהר! און זיי ווילען גאר 18 טויזענד! נו, טא ווי קען מען לעבען? העגנען דארף מען.

— וועמען?

— וועמען? אדער־מיר זיי, אדער זיי אונז! מיר...

ער האלט אין איין שרייען; נישט שעמענדיג זיך פאר קיינעם, ווייל אין ביר־זאל געהען די ראסישיגע כוואליעס ווי אין א מיהל. אלע רעדען הויך און ווער עס הערט איז שווער צו בעמערקען.

אין האטעל

נאך די זעהר „דעמאקראטישע“ טיי־הייזער און ביר־זאלען איז זעהר מאדנע צו געפינען זיך אין זאל פונ'ם פרעכטיגען „גרויס־מאסקווער האטעל“. עס בעקומט זיך א רושם, אז דו ביזט איינגעזונקען אין דער פערגאנגענהייט אויף א יאהר פופצעהן. די דאמען און הערען אין אווענט־טואלעטען, ריח פון פערפום, גוטע מוזיק. אייראפעאיש־עלעגאנטע בירגער עסען אונטער די טענער פון מוזיק און אלץ איז אזוי קארעקט און אנשטענדיג. איך האב זיך דערמאנט אן אסטראווסקין:

— „אלץ, ווי אין די בעסטע הייזער, און בלאמאנזשע מיט א ליכטעל!“ —

כ'האב זיך אויך דערמאנט, ווי אין יאהר 1905 האט איינער פון די בעוועזענע רוסישע גרויסקאפיטאליסטען געשריען אויפ'ן מעטר־ד'האטעל:

— „באלוואנעס, אט דאס רופט איהר ווייך? דאס איז דאך פערדישע השתנה, דער טייוועל נעמט אייך“!

מיליציאנערן.

ס'ווארפט זיך זעהר שטארק אין די אויגען די

(ווייטער זעה ד־טע זייט)

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צוין־דאקטאר

— אין איבערצוציען אויף —

צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87

ספעציעל ... [illegible]

נעמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אוו.

Dr. Z. Rakowski

[illegible]

קאנסטאנטינער 9. [illegible] 27-81

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער טאגבלאט

ניי׳ער פאלקסבלאט

4 דינסטאג — סעפטעמבער — ט״ו אלול תרפ״ח

זון-אויפגאַנג 4.53
זון אונטערגאַנג 6.21

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1910.

(2) מאָרגען דאַרפען זיך צושטעלען אין דער מיליטעריש-פּאָליציי׳אישער ביוראָ אויף פּיעטריקאָווער 212 אַלע מאַנסלייט, וועלכע זענען געבוירען אין 1910, און וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען, וועלכע הייבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען:

Sz. T. U. W. Z. Ż.

און די, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 7-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען, וועלכע הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען:

R. S. Sz. T. U.

פּאָליטישער אַרעסט.

(2) נעכטען האָט די 5-טע בריגאַדע פון דער אויספאָרשונגס-פּאָליציי בעקומען אַ פערטרוילּיכע ידיעה, וועגען אַ דעמאָנסטראַציע, וואָס די יונגעדליכע קאָמוניסטען, ווילען איינאָרדנען אויפ׳ן ריי־מאָנט-פּלאַץ.

אַ גרעסערע אָפּטיילונג פּאָליציי איז אַהין אַוועק אויפ׳ן אָנגעוויזענעם אָרט און האָט אַרעסטירט דרייסיג פּערזאָן.

די אַרעסטירטע זענען אָפּגעשטעלט געוואָרען אין אויטאָ׳ס צו דער פּאָליציי־קאָמענדע אויף קילינסקעגאָ, וואו זיי זענען אין משך פון דער נאַכט אויס־געפאָרשט געוואָרען.

גלייכצייטיג איז ביי די אַרעסטירטע, אין זייערע וואוינונגען אַדורכגעפיהרט געוואָרען רעוויזיעס און עס איז צוגענומען געוואָרען אַ מאַסע קאָמפּראָמי־טירענדע מאַטעריאַלען.

טראַגישער סוף פון אַ לייכט-זיניגען שפּאַס.

(2) עהערנעכטען אַרום 11 אַ זייגער ביינאַכט זענען 8 יונגלעך פון דאָרף גאַמולען, געגאַנגען פּיעט־ריקאָווער צוריק אַהיימגעגאַנגען פון אַ פּייערלעשער־פערזאַמלונג.

די יונגלעך האָבען זיך פערהאַלטען פאַר׳ן הויז פון אַ געוויסען יוזעף בראַון און דאָרט האָבען זיי אָנגעהויבען שרייען, נאָכמאַכענדיג דערביי די שטים פון בראַון׳ס שוועסטער, וועלכע איז נאָך געבליבען אויף דער פערזאַמלונג.

בראַון האָט זיך שטאַרק דערשראָקען און אַרויס לויפענדיג, האָט ער דערזעהן אַ חברה יונגלעך, וואָס האָבען אָנגעהויבען צו אַנטלויפען, האָט ער געמיינט, אַז דאָס זענען גנבים און ער האָט זיי נאָכ־געשאָסען, אין רעזולטאַט פון וואָס עס איז פערוואונ־דעט געוואָרען דער 13-יעהריגער באָלעסלאַוו שור־לעך פון דאָרף דאָמבראָוויבקע.

שורלעך איז אין איניגע מינוט אַרום געשטאָר־בען און בראַון איז אַרעסטירט געוואָרען.

די לויה פון איגנאַצי ביעלעצקי.

די לויה פון טראַגיש-אומגעקומענעם שעף פון דער זיכערהייטס-אָפּטיילונג פון דער לאָדזער וואָ־יעוואָדזטווע איגנאַצי ביעלעצקי וועט פאָרקומען אין וואַרשאַ מאָרגען, מיטוואָך, 12 אַ זייגער ביי טאָג פון דער קאַפּליצע ביים קאַלווינישען בית-עולם.

אויסגעבראָכען אַ שטרייק אין דער קאַפּעלושען-בראַנזשע.

נעכטען אין אָוענד איז פאָרגעקומען אַ קאָנ־פערענץ צווישען פאָרשטעהער פון די אַרבייטס־געבער פון דער קאַפּעלושען-בראַנזשע און די אַר־בייטער. די אַרבייטער האָבען אַרויסגעשטעלט אַ הוספה-פאָדערונג פון 30 ביז 40 פּראָצענט.

צוליב דעם, וואָס די אַרבייטס געבער האָבען די פאָדערונג נישט געוואָלט נאָכגעבען, איז אויס־געבראָכען אַ שטרייק.

די האַנדעלס-קאַמערן.

לאָדז שטעהט איצט פאַר די וואַהלען צו די האַנדעלס- און אינדוסטריע-קאַמערן. אינ׳ם נע־בין פון דער געוועזענער עסטרייכישער און רייט־שער אָקופּאַציע עקסיסטירען שוין די האַנדעלס־קאַמערן פון אַ לענגערער צייט, ביי אונז ווערען זיי ערשט איצט איינגעפיהרט.

די האַנדעלס-קאַמערן וועלען האָבען צו פאַר־גען וועגען דער שטייער-פּאָליטיק אין לאַנד, זיי וועלען דאַרפען בעשטימען וויפיעל עס דאַרף דעם שטייער צאָהלען, און אין וועלכער גרויס.

די האַנדעלס-קאַמערן וועלען אויך דאַרפען בעשטימען די האַנדעלס צייט פון די געשעפטען, און אויך די פראַגע פון שבת-רוה וועט בעשטימט ווערען דורך זיי, ד. ה. זיי וועלען דאַרפען בע־שליסען, צי מיר יודען זענען אומבעדינגט מחויב צו רוהען אָפּטמאָל ביז 3 אַ האַלב טעג אַ וואָך

זיי וועלען דאַרפען אויך בעשליסען, צי עס לוינט פאַר דער מלוכה בעסער, אַז דער אַרביי־טער און פּויער, וועלכער איז ס׳רוב פריי נאָר זונ־טאָג, זאָל זיינע אָנגעהאָרעוועטע גראָשענס פער־טון דווקא אין שענק, רעסטאָראַן, אָדער ער זאָל בעסער קענען פערטון דאָס געלד אויף אומבעדינגט נויטיגע לעבענס אַרטיקלען...

די האַנדעלס-קאַמערן וועלען אויך דאַרפען בעשליסען, ווער עס דאַרף געניסען פון די קרע־דיטען פון די מלוכה - בענק און פ. ק. אָ. צי דווקא דער גרויסער סוחר און פאַבריקאַנט, צי אויך דער קליינהענדלער. די האַנדעלס-קאַמערן וועלען אויך דאַרפען בעשטימען די צאָל-פּאָליטיק פון דער מלוכה.

אזוי אַרום וועלען אַ סך פונקציעס פון די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס און שטייער-אַמטען פערשמעלערט ווערען, ווייל אַ סך פון די פונק־ציעס וועלען איבערנעמען די האַנדעלס-קאַמערן.

די האַנדעלס- און אינדוסטריע-קאַמערן וועי־לען בעשטעהען פון זעכציג מאַן צו דרייסיג מאַן פון יעדער קוריע (האַנדעל און אינדוסטריע) וועט מען געלדער קענען צוקאָאָפּטירט ווערען פון דער פער־איינגטער האַנדעלס- און אינדוסטריע-קאַמער גופא אין וועט קענען בעשטעהן מערסטענס פון האַנדעלס־ און אינדוסטריע-מיניסטעריום. אין לאָדז ווערט פאַר־איינגעזעהען דעם צוזאַמענשטעל פון 65 מאַן, ווייל די קוריע גופא וועט מיט איהר רעכט צו קאָאָפּטי־רען נישט גענוסען.

די האַנדעלס-קוריע, ווי געזאָגט, וועט בעי־שטעהען פון דרייסיג מיטגלידער, צוועלף געוועהל־טע און אַכצעהן, וואָס וועלען בעשטימט ווערען דורכ׳ן מיניסטעריום פון צווישען די סוחרים-פער־איינען, וועלכע עקזיסטירען שוין זייט דריי יאָהר.

פון די צוועלף געוועהלטע מיטגלידער וועלען אַכט געוועהלט ווערען פון צווישען די סוחרים פון 1-טע און 2-טע קאַטעגאָריע (צוועלף וועלען בע־שטימט ווערען פון צווישען די מיטגלידער פון די סוחרים-פעראיינען) און פיער וועלען געוועהלט ווע־רען דורך די קליינהענדלער. וועלכע קויפען אויס פּאַטענטען פון דער דריטער און פירטער קאַטע־גאָריע (ועקס וועלען בעשטימט ווערען דורכ׳ן מי־ניסטעריום פון צווישען די קליינהענדלער-פעראיינען)

פּאַטענטען פון דער ערשטער און צווייטער קאַ־טעגאָריע, וואָס זייערע אינהאַבער וועהלען אין דער ערשטער קוריע, זענען פאַרהאַן אַנ׳ערך 2300 פון ווי זענען ביז 2000 יורען, פּאַטענטען פון דער דריטער און פירטער קאַטעגאָריע זענען אויסגעקויפט געוואָרען אַנ׳ערך 12000 צווישען זיי איבער צוויי טויזענד יורען.

די פערהעלטעניש איז ווייט נישט קיין ריכטיגע און אפשר אפילו נישט קיין אַנטשפּרעכענדע דעם איינפלוס אין האַנדעל וועלכע ס׳האָבען די פער־שידענע גרופּען. דער קאַמף פון די קליינהענדלער פאַר פערגרעסערען זייער רעפּרעזענטאַנץ איז נישט געווען געלונגען געפיהרט געוואָרען און נישט גע־בראַכט קיין רעזולטאַטען, וואָס זאָלען זיי קענען בעפרידיגען.

ביי די איצטיגע וואַהלען וועלען די יודישע קליינהענדלער ווי איבערהויפּט די סוחרים אַרויס מיט אַ פיל פערקלענערטע פערטרעטונג, ווי ער וואָלט זיי געקומען לויט זייער צאָהל און איינפלוס.

אַז דער קליינהענדלער איז בלוטיג פעראינ־טערעסירט אין דער אַרבייט פון די ה״ק, איז נאָר נישטאָ קיין צווייפעל און לויט זיין צאָהל אין די וואָיעוואָדזטוועס קעגען די גרעסערע סוחרים האָט ער געדאַרפט זיין דאָרטען פערטראָטען אין אַ צעהן-פאַכיגען מאַסשטאַב.

נאָר קענטיג, צוליב דער געפאַהר, אַז די האַנדעלס-קאַמערן זאָלען חלילה נישט פערכאַפּט ווערען דורך די קליינהענדלער, האָט מען צוגעגי־שניטען אַזאַ מין וואַהל-אָרדינאַציע, אַז אין די ה״ק זאָלען אַריינפאַלען וואָס ווייניגער קליינהענדלער.

די סוחרים האָבען אָבער איינגעזעהן, אַז אין זייערע אינטערעסען איז, אַז ס׳זאָל געשאַפען ווערען אַ פ ע ר א י י נ י ג ט ע ר פראָנט פון אַלע סוחרים. דעם ראַזיגען אומשטאַנד נוצען אויס די קריסטליכע סוחרים, כדי צו בעקומען אַ פערגרע־סערטע רעפּרעזענטאַנץ, ווי ס׳וואָלט זיי געקומען.

אָבער ווי ס׳זעהט אויס איז פון אויבען געגעבען געוואָרען אַ וואונק און די סוחרים פיהרען אויס וואָס מ׳דיקטירט זיי:

דאָס מיניסטעריום האָט דאָס רעכט צו נאָ־מינירען פון צווישען די סוחרישע פעראיינען אַ סך געקענט דורכפיהרען דאָס, וואָס זי וויל, ווען גרויסען טייל פון די מיטגלידער און וואָלט סיי ווי די רעזולטאַטען פון די וואַהלען זאָלען אויספאַלען נישט אַזוי ווי זי האָט עס געוואונשען.

די יודישע סוחרים-פעראיינען האָבען עס ווי ס׳זעהט אויס פערשטאַנען און בעשלאָסען מאַכען דאָס וואָס עס לאָזט זיך, אַזוי איז עס פאָרגעקומען אין וואַרשאַ, אַזוי קומט עס איצט פאָר אין לאָדז.

—ז.

סענסאַציאָנ. פּראָצעס געגען געוו. אַספּיראַנט לוטאָסטאַנסקי

דער בעשולדיגטער ווערט צוליב מאַנגעל אין בעווייזע פריי געשפּראָכען.

(2) נעכטען אַרום האַלב עלף אינדערפריה האָט זיך אין היגען קרייז-געריכט אָנגעהויבען דער סענסאַציאָנעלער פּראָצעס געגען דעם פּאָליציי־אַספּיראַנט אַלעקסאַנדער לוטאָסלאַנסקי, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין אַ רייה באַנדיטען-אָנפאַלען.

נאָכדעם ווי דער געריכט-פאָרזיצער ה׳ קאָרוויך־קאָרעטקעוויטש לייענט פאַר דעם בעשולדיגונגס-אַקט פון וועלכען עס שטעלט זיך אַרויס, אַז דעם 16טען יאַנואַר איז אין רעסטאָראַן צו קלאַודיאַ שטשע־פּאַנסקאַ אויף נאַוראָט 43 אַריינגעקומען אַ יונ־גערמאַן, אַ הויכער, און שלאַנקער ברונעט מיט קליינע וואָנסעלעך, וועלכער האָט דראָהענדיג איהר מיט אַ רעוואָלווער געהייסען זיך אָוועקגעבען דאָס געלד.

דעם 5-טען פעברואַר איז ווידער דערועל־בער באַנדיט אַריינגעקומען אין דער וואוינונג פון בעקעריי-איינגענטימערין עמילא גראָס אויף דער סקלאַדאָווא גאַס און דערלאַנגענדיג איהר פופציג זל. פאַר אַ געקויפטען שטריצעל, האָט ער איהר געכאַפּט פאַר׳ן האַלז בעת זי האָט געעפענט דאָס שופלאָד און איהם געוואָלט רעשט געבען. די גראָס האָט געמאַכט אַ געוואַלד, אויף וועלכען ס׳איז אָנגעקומען דער מאַן.

דער אומבעקאַנטער, דערזעהענדיג דעם מאַן, האָט אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער, אויסגעשאָסען אַ און איז אַרויסגעלאָפען, איבערלאָזענדיג אויפ׳ן טיש די פופציג זל.

אין וואַרשאַ, בעת לוטאָסלאַנסקי האָט זיך געטראָפען מיט׳ן עלטסטען געהיים-אַגענט ה׳ פעלי־ציאַנאַק, האָט ער איהם געזאָגט, אַז ער הייסט זוער עס האָט געמאַכט די אָנפאַלען, נאָר ער וועט עס נישט איבערגעבען דער פּאָליציי.

אַ צווייט מאָל, בעת ה׳ פעליציניאַק האָט זיך ווידער געטראָפען אין וואַרשאַ מיט לוטאָסלאַנסקי׳ן, האָט איהם דער לעצטער אויפגעגעבען זיין אַדרעס, בעמערקענדיג דערביי, אַז אויף דעם אַדרעס קען ער צו איהם קומען און איהם אַרעסטירען.

וועגען די צוויי געשפּרעכען האָט פעליציניאַק מיטגעטיילט דעם אויבערקאָמיסאַר און אויפ׳ן סמך פון דעם, ווי אויך דאָס, וואָס די געליטענע האָבען אין לוטאָסלאַנסקי׳ס פאָטאָגראַפיע דערקענט דעם אָנפאַלער, איז לוטאָסלאַנסקי אַרעסטירט געוואָרען, אַלס השר אין די דערמאָנטע אָנפאַלען.

נאָכ׳ן איבערלעזען דעם בעשולדיגונגס-אַקט, פרעגט איהם דער פאָרזיצער, צי ער איז זיך מודה אין די אָנפאַלען, אויף וואָס לוטאָסלאַנסקי ענטפערט, אַז וויט׳ן 3-טען פעברואַר 1927 וואוינט ער אין וואַרשא. און דעם 16-טען יאַנואַר, ווען דער אָנפאַל איז פאָרגעקומען, איז ער אַ גאַנצען טאָג געזעסען ביים אינספּעקטאָר פון דער זיטען-פּאָליציי דר. דאָמבראָווסקי און איז נישט אַרויסגע־גאַנגען פון שטוב.

אויף דערויף פערענדיגען זיך די פראַגען און עס הויבט זיך אָן דאָס אויסהערען פון די עדות.

די ערשטע עדות׳טע שטשעפּאַניאַק קען אין לוטאָסלאַנסקי׳ן נישט דערקענען דעם אָנפאַלער;

ווייטער ווערט פערהערט די 64-יעהריגע עמי־ליע גראָס און איהר מאַן יאַן, וועלכע קענען אויך אין בעשולדיגטען נישט דערקענען דעם אָנפאַלער.

אויבער-קאָמיסאַר ווייער דערצעהלט, אַז צו־ליב דעם, וואָס די אָנפאַלען האָבען געטראָגען איין און דעמזעלבען כאַראַקטער, אויף אַלע אָנפאַלען איז בענוצט געוואָרען דאָס זעלבע געוועהר, אַלע געליטענע האָבען אָנגעגעבען וועגען דעם אָנפאַלער איין און דיזעלבע סימנים, ווי אויך צוליב דעם, וואָס בעת לוטאָסלאַנסקי האָט געטראָפען פעלי־ציניאַק׳ן אין וואַרשא, איז זיין ערשטע פראַגע גע־ווען, צי ער איז איהם געקומען אַרעסטירען, ווי אויך דאָס, וואָס ווייזענדיג דער געליטענער שטשע־פּאַניאַק לוטאָסלאַנסקי׳ס פאָטאָגראַפיע, האָט זי זיך צווישען 25 אַנדערע פאָטאָגראַפיעס אָפּגעשטעלט אויף דעם לעצטענס, אַלס עהנליכע צו דעם, אָנ־פאַלער, איז ער געקומען צום הסכם, אַז מען דאַרף די שטשעפּאַניאַק קאָנפראָנטירען מיט לו־טאָסלאַנסקי׳ן.

אַרום דריי אַ זייגער נאָכמיטאָג ערקלערט דער פאָרזיצער אַ הפסקה.

נאָך דער הפסקה ווערען אויסגעהערט די ווייטערדיגע עדות. דער אַספּיראַנט פון וואַרשאַ־ווער אויספאָרשונגס-אַמט, מינסקי, ווי אויך רע־דאַקטאָר גאָרלעווסקי האָבען בעוויזען די פולשטענ־דיגע „אַליבי״ פון געוו. אַספּיראַנט לוטאָסלאַנסקי. זיי ערקלערען נעמליך, אַז פון דעם 3 ביז דעם 6 פעברואַר ד. ה. אין דערועלבער צייט ווען עס איז אויסגעפיהרט געוואָרען דער אָנפאַל אויף עמיליאַ גראָס, איז לוטאָסלאַנסקי געווען אין וואַרשא.

פון דער ווייטערדיגער פערהאַנדלונג שטעלט זיך אַרויס, אַז די שטשעפּאַנסקאַ, אויף וועלכער עס איז געמאַכט געוואָרען דער אָנפאַל דעם 16טען יאַנואַר, האָט דעמאָלט אָנגעגעבען, אַז דער באַנ־דיט איז געווען אַ בלאָנדער, פון מיטעלער וואוקס און אַ בלאַסער אויפ׳ן פּנים, לוטאָסלאַנסקי זעהט אָבער אויס אינגאַנצען אַנדערש.

נאָכדעם ווי עס איז פערענדיגט געוואָרען דאָס אויסהערען פון די עדות, האָט גענומען דאָס וואָרט דער פּראָקוראָר, וועלכער האָלט אונטער די בעשולדיגונג.

אַדוו. ווילהעלם האַפּמאַקל האַלט אַ לענגער־רע רעדע, אין וועלכער ער ווייזט אָן, אַז די בע־שולדיגונג האָט נישט קיין יסוד. דאַן געהט דאָס געריכט אַוועק אויף אַ בעראַטונג און נאָך 3 מינוט ווערט אַרויסגעטראָגען דער פּסק-דין, לויט וועלכען לוטאָסלאַנסקי ווערט, צוליב מאַנגעל אין בעווייזען בעפרייט.

די נייע הוספה-אַקציע פון די טעקסטיל-אַרבייטער.

(ב) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט דער אויספיהר-קאָמיטעט פון קלאַסען-טעקסטיל-פער־באַנד בעשטעטיגט צו קינדיגען דעם אָבמאַך מיט די אינדוסטריעלער און אַרויסצושטעלען נייע הוספה פאָדערונגען.

וועגען דעם אויבענדערמאָנטען ענין האָבען די לייטער פון אַרבייטער - פעראיין „פּראַצאַ״ זיך אַזוי אַרויסגעזאָגט:

„פּראַצאַ״ האָט שוין אייניגע מאָל אויף די דעלעגאַטען-פערזאַמלונגען אַרומגערעדט דעם ענין פון קינדיגען דעם אָבמאַך, נאָר די קאָניונקטור אין דער היגער אינדוסטריע איז ביז איצט נישט גע־ווען גינסטיג אויף אַרויסצושטעלען נייע הוספה־פאָדערונגען. איצט אָבער האָט זיך די לאַגע געבי־טען און אויף דער מיט׳ן דיגער פערזאַמלונג פון די דעלעגאַטען, וועט מן-הסתם אויך אָנגענומען ווערען דער בעשלוס צו קינדיגען דעם אָבמאַך.

דער קריסטליכער פעראיין רופט צונויף אויף שבת אַ פערזאַמלונג פון די היגע און פּראָווינצער דעלעגאַטען, אויף וועלכע ס׳וועט אויך, וואַהר־שיינליך אָנגענומען ווערען דיזעלבע בעשלוסען.

סוף וואָך וועלען זיך צונויפקומען די פער־וואַלטונגען פון אַלע דריי פעראיינען, כדי בשותּפות צו קאָאָרדינירען די הוספה-אַקציע און צו רעדאַגי־רען אַ בריף צו די אינדוסטריעלער, וועגען הוספה און רעגולירונג פון די לוינען.

Dr. med. Mikołaj Bornstein

וועלכער האָט אָרדינירט אין משך פון גאַנצען סעזאָן אין KRYNICA

אין ווילע Paryżanka

נעהמט איצט אָן אין ווילע ELLMONT

טעאַטער „גאַנג״, צעגעלניאַנא 16.

זונטאָג, ד. 16. סעפּט. מוצאי יום-טוב הויבט אָן צו גאַסטראָלירען די בעריהמטע

אָפּערעטען- און דראַמאַטישע טרופּע

אַ. ג. קאָמפּאַניעץ

מיט אַנ׳ערשטקלאַסיגען אַנסאַמבל און די נייעסטע שלאַגערס.

איינצעלהייטען אין די ווייטערדיגע אַנאָנסען. רעזשי: ל. ראַבינאָוויטש.

אומזיסטע הילף פון „לינת הצדק“ פאר פרייען.

„לינת הצדק“ פארברייטערט זיין טעטיגקייט פון טאג צו טאג. ערשט נישט לאנג איז אונזער שטאט איבערראשט געווארען מיט'ן אויטא, וועלכען „לינת הצדק“ האט געשאפען צו ראטעווען בייטאכט די קראנקע. איצט האט „לינת הצדק“ בעשלאסען צו פרויען אויף דער צייט, וועלכע זענען איינגעשריבען אין א קליניק, און האבען נישט די מאטעריעלע און פיזישע מעגליכקייט אליין צו קומען אין דעם בעטרעפענדען קליניק, ווערען איבערגעפיהרט צו יעדער צייט, ביי טאג צי ביי נאכט, מיט דעם אויטא אדער קארעטקע אומזיסט. ווי מיר הערען, פלאנט אויך די פערוואלטונג בקרוב צו עפענען אן אמבולאטאריום

אין די אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיושורען.

(2) פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקעגא 27); וו. דאניעלעצקי (פיעטרקאווער 127); אילגיצקי און צימער (וואלטשאנסקא 37); לייגוועבער (פרייהייטס־פלאץ 2); י. הארטמאן (מלינארסקא 1); און י. קאהאנע (אלעקסאנדראווסקא 80).

פון בונדישען וואהל־קאמיטעט.

אין צוזאמענהאנג מיט די קומענדיגע וואהלען צו דער קראנקען־קאסע האט די בונדישע ארגאניזאציע דורכגעפיהרט א קאנטראל פון די וועהלער־רשימות און פעסטגעשטעלט, אז א גרויסע צאהל נעמען זענען איבערגעדרעהט. ס'ווערען דעריבער אנגענומען אלע מיטלען, כדי די נעמען פון די פערזיכערטע זאלען אויסגעבעסערט ווערען.

פון היינט אן וועלען אלע יודישע פערזיכערטע קענען נאכקאנטראלירען, צי זיי זענען אריינגעטראגען געווארען אין די וועהלער־רשימות אין לאקאל פון בונדישען וואהל־קאמיטעט, פאלודניאווע 20. זיי וועלען אויך דארט קענען ערלעדיגען אלע רעקלאמאציע ענינים.

* * *

שבת איז אין זאל „פלארא“ פארגעקומען א גרויסער בונדישער מיטינג וועגען די וואהלען. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען ראטמאן ליכטענשטיין, ד"ר פערוואלטונגס־מיטגליד פון דער לאדזער קראנקען־קאסע מילמאן און אפרים זעלמאנאוויטש.

איינשטימיג איז בעשלאסען געווארען צו פיהרען ענערגיש די וואהל קאמפאניע און שטימען די ליסטע פון „בונד“.

ביאליסטאקער אבער־קאנטאר ר' מאיר פאדראבינעק אין לאדז.

ווי מיר ווערען געוואויר, וועט דער בעקאנטער ביאליסטאקער אבער־ראבינער פאדראבינעק היינטיגס־יאהר דאווענען אין די ימים־נוראים אין „פילהארמאניע“, מיט א כאר אונטער דער אנפיהרונג פון דיריגענט י. רובין.

90 פראצענט פון דערוואקסענע לײדען פון האר־אויספאל

א סך מארערנע קאפוואש־מיטלען רויבען אוועק די האר־שענקייט און ווי עס האט פעסטגעשטעלט די מעטאדע פון ב"ר טייפען, פערקירצען זיי אויך די לעבענס־דויערקייט פון די האר.

דאס בעסטע קאפוואש־מיטעל איז סילוויקרין־שאמפאן, וואס ענטהאלט האר־אייחיים און ערצילט רערמיט פראכטפול די האר ווי זייד, און שעריגט נישט מיט זיינע סובסטאנצען רעגענגען פלעגט נאך די האר־ווארצלען. נעגען האר־אויספאל ווירקט: סילוויקרין האר־קור, לויט ד"ר אויפרעכט 14 פראצענט שוועבעל־אלבומאזען, די נאטור שוועבעל־בעהאנדלונג פון די האר־ווארצלען ווירקט מיט'ן בעסטען ערפאלג אויך אין פארגעשריטענע פאלען און ווערט נאך אנגעווענדעט ביי איינגעטרעטענער ערקאלכונג.

אפילו אז מען האט שוין געזונדע און שטארקע האר, קען מען אויך נאר די געזונדהייט און די שטארקייט ענטהאלטען ביי א צוגעפאסטער פלעגונג, און די ענטשפרעכענדסטע האר פלעגע איז נאר סילוויקרין־האר־קוראציע — דער סילוויקרין־פלויד, וועלכען מען דארף אלע טאג בענוצען צו וואשען דעם קאפ ,גראר, ווי מען בענוצט אלע טאג ציינדפולווער צו די ציינער. 3

אויב איהר האט נאך ביי אייערע קאסמעטיק־צושטעלער נישט בעקומען, קענט איהר אהנע קאסטען און פארטא־פריי בעקומען 1) א בעשרייבונג פון 50 זייטען „די קאפ־האר, זייער אויספאלען און ווידער אנוואקסונג“, 2) מעריציגישע בעריכטען איבער סילוויקרין און זיינע ערפאלגען, 3) קוראציע־פלאן פון סילוויקרין, רעדאגירט פון בערלינער פראפעסאר דר. ליפליאווסקי און 4) א גראטיס־פראבע פון סילוויקרין־שאמפאן.

שרייבט אלזא, נאך תיכף צו דער סילוויקרין־פערטרעטונג אין ראנציג א270, גראסע־וואלבעך קאסע 2. טעלעפאן אין ראנציג 25195.

קאנטראלירט די וועהלער־ליסטעס!

צו די קראנקען־קאסע־וואהלען.

(ב) שוין 5 טאג זיינען אפען די וואהל־רעקלאמאציע־ביוראס צו די קראנקען־קאסע־וואהלען און די פרעקווענץ פון די, וואס קומען קאנטראלירען די ליסטעס, איז זעהר א שוואכע, וואס עס בעווייזט אויף דער קנאפער פעראינטערעסירונג צו די וואהלען.

שבת און זונטאג האט זיך דער פרעקווענץ פון די קאנטראלירענדע א ביסעל פערשטארקט, אבער דאס איז אויך נאר געווען אין די רעקלאמאציע־ביוראס, וועלכע געפינען זיך אין די ארבייטער־קווארטאלען.

צוליב דעם אבער, וואס קומענדען שבת ווענר, ווערען די רעקלאמאציע־ביוראס שוין געשלאסען, איז צו האפען, אז עס וועט זיך אנהויבען א גרעסערע בעוועגונג אין זיי.

געפונען א היסטארישען אקט.

(2) דעם 30. אויגוסט ה. י. האבען די קאנאליזאציע־ארבייטער, גראבענדיג די ערד אויף פיעטריקאווער, נעבען פרייהייטס־פלאץ, האבען זיי זיך אנגעשטויסען אויף א פערפראפט־פלעשעל, וועלכעס האט זיך געפינען איינגעגראבען אין דער ערד און וועלכען עב האבען זיך געפינען פאפירען, ווי אויך גאלדענע און זילבערנע רוסישע מטבעות.

און תחילת האבען זיך די ארבייטער נישט וויסענדיג געמאכט, ערשט שפעטער, ווען די לייטונג פון דעם אפשניט האט זיך דערוואוסט פון דער געשיכטע און האט פערלאנגט פון די ארבייטער די מטבעות או די פאפירען, האבען די ארבייטער געענטפערט, אז דאס פלעשעל האבען זיי צעבראכען און די מטבעות האבען זיי צווישען זיך פערטיילט אלס אנדענקען, דאך איז געלונגען א טייל מטבעות און אן אנ'אקט געשריבען אויף פארמעט אין דער רוסישער שפראך אין יאהר 1897 איז געלינגען אפצונעהמען. אין דעם אקט דערצעהלט זיך פאלגענדעס:

„דער דאזיגער הויז איז געבויעט געווארען אין יאהר 1897 דורך דער סאנט־פעטערבורגער בוי־געזעלשאפט צו פערבעסערען די וועגען, אונטער דער אויפזוכט פונ'ם שטאטישען ארכיטעקט פר. העלמינבקי. לאדז, דעם 9־טען סעפטעמבער 1897 י. דער מאגיסטראט פון שטאט לאדז: פרעזידענט פון דיער שטאט לאדז: וול. פיענקאווסקי, די ראטגעבער: ע. אליעווסקי און פ. סטעמפנאווסקי.

דאס אויבענדערמאנטע פלעשעל, וועלכע דאט ענטהאלטען דעם אקט און די מטבעות זענען געווען איינגעגראבען אויף א טיפעניש פון 90 צענטימעטער.

א גרויסע בידזשוטעריע־גנבה

זונטאג אין אווענד איז די זיכערהייטס־מאכט אלארמירט געווארען וועגען א דרייסטען איינברוך, וואס איז דורכגעפיהרט געווארען אינ'ם יובעליר־געשעפט פון דער פירמע „נאילקע און טעלג“ (פעטריקאווער 105). די אויספארשונג וועלכע איז אדורכגעפיהרט געווארען, ארום דעם ענין האט פעסטגעשטעלט פאלגענדע איינצעלהייטען:

די אלמנה נאילקע, מיטאינהאבערין פון דער פירמע וואוינט בשכנות מיט'ן געוועלב. זונטאג פריה איז פרוי נאילקע ארויסגעפאהרען אויף זומער־וואוינונג צו איהרע קינדער. דארט איז זי אבער נישט געבליבען ווי געווענליך און איז ארום 3 בייטאג צוריקגעקומען א היים.

דארט האט זי נעטראפען די טיר פון דער קיך אויפגעריסען און אריינגעהענדיג אין שלאף־צימער געפונען א גאלדיגע אונארדנונג. די נאנצע וועש איז געווע ןפונאנדערגעווארפען. ווען זי איז אריין אין געוועלב איז איהר פינסטער געווארען פאר די אויגען: אלע קאסטבארע זאכען זענען פערשוואונדען געווארען, ס'זענען געבליבען נאר די פלאטער־זאכען, פערשידענע רינגען מיט בריליאנטען, האלובענגער, קאליעס זענען ארויסגערוימט געווארען. די היזוקות בעטרעפען אנ'ערך 150 טויזענד זלאטעס. די גנבה איז אויסגעפיהרט געווארען צווישען 10 און האלב 3 בייטאג. די גנבים זענען אריין אין דער וואוינונג דורך דער קיך און האבען די פראנט־טיר פערשלאסען פון אינעווייניג, כדי צו קענען אנטלויפען אין פאל אז מ'וועט זיי שטערען. די אויספארשונגס־פאליציי זוכט די פערברעכער.

די האנדעלס־לאגע אין לאדז.

אין דעם בוימוואל־סחורות־מסחר

האט זיך די לאגע די לעצטע וואך פיל געבעסערט. ס'זענען אנגעקומען פיל סוחרים פון דער גאנצער פראווינץ, וועלכע מאכען גרעסערע קניות פון ווינטער־סחורות.

די פערגאנגענע וואך קען גערעכענט ווערען פאר'ן אנהויב פון ווינטער־סעזאן.

גרויסע קניות זענען בפרט געמאכט געווארען אין דער

וואל־סחורות־בראנזשע

בפרט מיט מאנטעל־שטאפען, פלוש און קאמגארן, א בעזונדער שטארקער נאכפראגע איז געווען אויף דאמען־מאנטעל־שטאף און טונקעלען אנצוג־שטאף. די פרייזען זענען כמעט די זעלבע, וואס פאר־אַיאהרען; אויף איינגע ארטיקלען זענען די פרייזען מיט 5 פראצ. נידריגער טראץ די לענגערע טערמינען פון די וועקסלען, וואס ווערען געגעבען אלס רעקונג.

אויף זיידען־שטאפען

איז געווען א שוואכערע נאכפראגע. א גרעסערע נאכפראגע איז געווען אויף קרעפדעשין פון איינלענדישער אויסארבייטונג. ביז איצט פלעגט מען דעם ארטיקעל אריינברענגען פון אויסלאנד.

דער לעדער־סעזאן

האט היי־יאהר פערשפעטיגט. די גרויסע הורטאווניקעס און פאבריקאנטען האלטען זיך אפ מיט ליווערען נייע סחורה ביז ס'זענען נאך נישט איינגעפלאצען די אלטע וועקסלען. אין אויסלאנד הערשט א שטייגענדע טענדענץ, אין די הינע גארבערייען זעהען פאר, אז די פרייזען וועלען שטייגען אויך ביי אונז.

אין דער שטרימף־פאבריקאציע

האט מען שוין אנגעהויבען פארברייטען זיך צום ווינטער־סעזאן.

די קאנקורענץ איז גרויס. די יאהר־פראדוקציע בעטרעפט 16 מיליאן טוץ שטרימף אין ווערט פון 300 מיליאן זלאטעס. די אינלענדישע פראדוקציע איז געוואקסען און ס'איז איהר געלונגען ארויסצושטויסען א גרויסען טייל פון די סחורות, וועלכע מ'פלעגט עקספארטירען פון אויסלאנד.

דער אנפאהר פון פראווינצער קונדען איז דערווייל א קליינער. דער אנהויב פונ'ם ווינטער־סעזאן אין מסחר ווערט דערווארט ערשט אין א פאר וואכען ארום, אבער דערווייל ארבייטען די פאבריקען אין פולע גאנג. דער מסחר מיט די

גארדינען און טיול,

וואס ווערען ביי אונז אויסגעארבייט האבען ביז דער לעצטער צייט געפונען אנ'אפזאנג נאר אין לאנד. פאר'ן קריג האבען די אויסארבייטונגען געהאט א גרויסען אפזאץ אין רוסלאנד. נאכ'ן קריג איז דער אפזאץ־מארק אינגאנצען אפגעפאלען. דער אינערליכער פערברויך איז זעהר א קליינער און האלט זיך געקענט פערגרעסערען נאר ביי א פערשטארקטער בוי־בעוועגונג.

אין דער אינערליכער פערברויך ווערט כמעט אינגאנצען געדעקט דורך אונזער איינענער אינלענדישער פראדוקציע, וואס ארבייט אלץ נייע מוסטערען און האלט אין איין פערבעסערען די קוואליטעטען.

דער עקספארט גייט קיין האלאנד, פינלאנד, לעטלאנד, ליטע, רומעניען, בולגאריען, יוגאסלאוויען, טערקיי, עגיפטען, פאלעסטינא, כינא, און די אלע מלוכות פערגרעסערט זיך אלץ דער עקספארט און האלט דארט אוים די קאנקורענץ מיט די אויסלענדישע סחורות בפרט מיט די דייטשע.

רעווי־ און קאמעראל טעאטער
לייטונג: מ. בראדערזאן.
היינט, דינסטאג,
פינקטליך 9.30 א זייגער אווענד
„ארט“ זאכאדניא 43
1 פארשטעלונג 1־טער (VIII) פראגראם א. נ.:
„האטעל טערקאליא“
1) פראלאג
2) האטעל „טערקאליא“
3) ביטערע צייטען
4) צעהולעטע יונגען
5) על נהרות בבל
6) קאצן־סערענאדע
7) אין ווענען
8) סדרה בלק
9) גיפטער, פיפטער
10) צווישען חסידים
ליטער. לייטער — משה ב־א־ערואן
מוזיק לייטונג — דוד ביינעלמאן
דעקאר. און קאסט. — ד. מאטוס און ש. בלום
קאנפעראנסיער — מ. נעלקען
קאנצערט־מייסטער — ש. ביינעלמאן
ליכט־עפעקטען — ש. יעראזאלימסקי.

איך מאך בעקאנט די געעהרטע קונדשאפט, דאס איך האב פארגעבייטערט צום ווינטער־סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון

מענער־היטע

שילער־ און ספארט־היטלעך

לויט אויסלענדישע פאסאנען

„Splendid“

ul. Konstantynowska 31.

זעלבסטמארד אין געריכט.

(2) נעכטען איז אין היגען קרייז־געריכט, אונטער'ן פארזיץ פון ריכטער ארנאלד בעטראכט געווארען דער פראצעס געגען דעם 37 יעהריגען אדאלף קירשקע, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען, אז זייענדיג אנ'אינקאסענט אין דער פירמע „דאבושינסקי“, האט ער דעפראודירט א סומע פון 9 טויזענד 426 זל.

קירשקע איז בשעת אויסגעפארשט געווארען אין איז ארויסגעלאזט געווארען אויף קויציע אזוי, אז ער איז נעכטען געקומען אין געריכט אלס פרייער.

בעת דער פארזיצער האט פארגעלעזען דעם אורטייל לויט וועלכען קירשקע איז פאר'ן משפט גע־ווארען אויף א יאהר אויסבעסערונגס הויז, האט ער ארויסגעכאפט א רעוואלווער און זיך מיט איהם געשאסען.

צווישען פובליקום איז אויסגעבראכען א געוואלדיגע פאניק און די געריכטס־פערהאנדלונגען זענען איבערגעריסען געווארען.

נאכדעם, ווי דער געריכטס דאקטאר האט איהם געמאכט א פראוויזארישען אפאטרונעק, איז קירשקע אין א גוסס'דיגען צושטאנד, איבערגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

דער ליקווידאציע־חודש פון דער שקל־אקציע.

ווי בעקאנט, איז דער היינטיגער חדש אלול פראקלאמירט געווארען אלס ליקווידאציע־חדש פון דער היי־יאהריגער שקל־אקציע.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם רופט צוזאמען דער שקל־קאמיטעט אויף מארגען, מיטוואך, 8,30 אין אווענד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע א פערזאמלונג פון די אקטיווע מיטגלידער פון די ציוניסטישע גרופירונגען און יוגענד־ארגאניזאציעס מיט דער בעטייליגונג פון ה' ד"ר א. טארטאקאווער און מאג. ז. שטרויך.

גלייכצייטיג האט דער שקל־קאמיטעט אויפגעפאדערט די בעזונדערע ארגאניזאציעס צו מאכען די לעצטע אנשטרענגונגען כדי צו פערגרעסערען די צאהל פערקויפטע שקלים ווי אויך גלייך אריינצוטראגען די געלדער מיט די קופאנען פון די פערקויפטע שקלים, כדי צו ערמעגליכען די גענויע רעגיסטראציע פון די שקלים.

ווער ווייסט, וואו עס איז די פרוי?

נעכטען אין אווענד איז פון איהר וואוינונג אויף לאגעווניצקא 8 ארויסגעגאנגען די 70 יעהריגע באשע שער און איז ביז היינט נישט צוריקגעקומען.

פרוי שער נעהט אנגעטון א העלען פאלטא, א שווארצען שאל און טראגט א קופקע.

ווער עס ווייסט עפים וועגען איהר ווערט געבעטען מיטצוטיילען צו דער פאמיליע שער אויף פעפער־גאס 15.

ספארט.

מייסטערשאפטס־טאבעלע וועגען דער עקסטראקלאס נאכ'ן 12 אויגוסט

קלוב	פונקטען	פערהעלטניס־טויערן
1) „ווארטא“	28	23:40
2) „קראקאוויא“	25	23:38
3) „I פ. קלוב“	24	34:47
4) „פאגאן“	24	44:48
5) „וויסלא“	23	22:53
6) „לעגיא“	22	30:49
7) „פאלאניא“	22	36:44
8) „טשארני“	21	35:35
9) „ווארשאוויאנקא“	17	33:30
10) „רוך“	17	30:25
11) „טור סטען“	15	40:34
12) „ל.ק.ס.“	12	60:44
13) „חשמונאי“	11	50:35
14) „ט.ק.ס.“	10	48:26
15) „שלאנסק“	5	60:19

מעלדונג.

צו די מיטגלידער פון די ציוניסטישע גרופירונגען און יוגענד־ארגאניזאציעס.

די מיטגלידער פון „התאחדות“, „גורדוניה“, „השומר־הצעיר“, „החלוץ“, „ירדניה“, „החלוץ־המרכזי“, „צעירי־מזרחי“, „הפועל־המזרחי“, רעוויזיאניסטען „על משמר“ ווערען אויפגעפאדערט צו בעטייליגען זיך אין דער פערזאמלונג, וואס קומט פאר מארגען, מיטוואך, ד. 5/9, האלב 9 אין אווענד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, אין צוזאמענהאנג מיט דער שקל־אקציע.

594 דער שקל־קאמיטעט.

די שענסטע פרוי אין די שענסטע יאהרען.

וואסער פרוי איז געווען פעררעכענט פאר דער שעהנסטער אמאל, און וואסערע—היינט.

יעדער אינטעליגענטער מענש האט געזעהן די גריכישע סטאטוע, וואס איז בעקאנט אלס ווענוס דע מילא — דאס איז די סטאטוע, וואס געפינט זיך אין דעם פראנצויזישען מוזיי, די לואוור, אין פאריז, זינט די לעצטע הונדערט יאהר אדער מעהר.

ווער האט געמאכט אט די וועלטענע סטאטוע? פון וועמען האט זי דער קינסטלער קאפירט? — דערויף קאן קיינער נישט ענטפערן, מען ווייסט נאר, אז מיט אנ׳ערך א הונדערט יאהר צוריק האט מען די דאזיגע סטאטוע אויסגעגראבען אין א טיפער הייל אויפ׳ן גריכישען אינזעל מילאס, דארטען, אין דער טיפער הייל, איז די סטאטוע געווען בעגראבען טי יורע וויפיל הונדערטער און טויזענדער יאהרען. מען איז זיך משער, אז זי איז דארט געלעגען א פאר טויזענד יאהר. ווען מען האט די סטאטוע אויסגעגראבען, האט זי דער פראנצויזישער אמבאסאדאר אין טערקיי אפגעקויפט, און דערנאך אפגעפיהרט זי פאר א מתנה דעם פראנצויזישען קעניג.

דער קעניג האט זי געשאנקען דעם דערמאהנטען מוזיי.

זינט דעמאלט זענען שוין טויזענטער מענשען, מבינים, קינסטלער, דיכטער און שריפטשטעלער געשטאנען נעגען בער דאזיגער סטאטוע און זי בעוואונדערט, און ביז היינט איז זי פעררעכענט פאר דעם גרעסטען קונסט־ווערק אין דער וועלט און פאר דעם מאדעל פון דער שעהנסטער פרוי אין דער וועלט.

טויזענדער און מיליאנען קאפיעס זענען פון דער סטאטוע געמאכט געווארען און צעשפרייט איבער אלע לענדער און אלע שטעדט. נישטא שוין דאכט זיך, איין אינטעליגענטער מענש, וואס זאל נישט האבען געזעהן און בעוואונדערט דאס בילד פון דעם סקולפטארישען קונסטווערק, וואס איז בעקאנט אלס ווענוס דע מילא — א פרוי אהן הענט, אבער פון איטליכען שטריך און פון איהר יעדער אבר, אויסגעקריצט אין שטיין, שיינט אראפ א געטליכע שעהנקייט.

קוקט מען אויף דער פיגור פון דער ווענוס, זעהט מען, אז ווענוס דארף זיין א קאפיע פון א פרוי, וואס איז אין די דרייסיגער יאהרען. א יונג מיידעל קען באין אופן זיך נישט האלטען אזוי הייר מאיעסטעטיש, רוהיג; קאן נישט קוקען אזוי הייר לינג פערטראכט, קאן נישט האבען אזא פיינעם שטאלץ, וואס רופט ארויס א דרך ארץ. איהר בוזעם איז נישט צו הויך, אבער דאך פול, אזוי זענען אויך איהרע באקען, היפטען, איהר האלז און איהרע האלבע הענט. א פיגור פון א צייטיגען מעיישען.

ניט־זשע א קוק אויף די קונסט־בילדער פון די היינטיגע שעהנע פרויען, וועט איהר זעהן, אז די מעהרסטע פון זיי זענען כמעט קינדער. ביי קיין איינער פון זיי וועט איהר נישט געפינען קיין סימן פון דער ווענוס־מאיעסטעטישקייט. איהרע באקען זענען פונקט אזוי אפגעצערט ווי איהרע היפטען, האלז, הענט און פיס. מיט׳ן ערשטען בליק דערקענט איהר, אז פאר אייך שטעהט א פיגור פון א יונגער פרוי, וואס האט זיך געמארעט, האט געהונגערט און געמאכט א סך גימנאסטיק כדי צו זיין אזוי, ווי זי איז געמאהלען, צי פאטאגראפירט. איהר אויג איז נישט רוהיג און קען דערום נישט ארויסרופען קיין דרך ארץ ביי קיינעם. זי קוקט נערוועז, צעשראקען, גלייך ווי זי וואלט איצט, ווען זי שטעהט פאר דער פאטאגראף־מאשין, געהאט הינטער זיך א ים מיט אויטאמאבילען, וואס פייפען און טרייבען זי פון וועג.

אויף איהר פנים שלענגעלט זיך א ציטער, וואס שפיגעלט אפ אין זיך די גאנצע רוישעוד־צייט, אין וועלכער מיר לעבען; פון איהר שמייכעל קוקען ארויס די מיליאנען עלעקטרישע לעמפלעך פון בראדוויי און פינפטער עוועניו.

נישטא יענע זאפטיגע, פרישע רוהיגקייט, יענער צייטינער בליק און אנגענעהמע פערטראכטקייט פון דער אמאליגער שעהנהייט, אנ׳אנדער צייט און אנ׳אנדער שעהנקייט־בעגריף. דאס, וואס מען האט געהאלטען פאר שעהן מיט א פאר טויזענט יאהר צוריק, איז פערשוואונדען.

ווען דער גריכישער בירגער פון א פאר טויזענט יאהר צוריק זאל אויפשטעהען פון קבר און א קוק טון אויף דער קעניגין, וואס וועט ערוועהלט ווערען פון די מבינים פאר ער גרעסטער שעהנהייט פון אמעריקע, וואלט ער אויסגע׳בטל׳ט חלומות, באין אופן וואלט קיין מענשען אין דער וועלט נישט געלונגען איינצורערען איהם, אז אט דאס יונגע מיידעל, מיט דעם פלאכען בוזעם, מיט די ציטעריגע גלידער, נערוועזען פנים און צעשראקענע אויגען, איז א שעהנקייט, וואס איז ווערט דעם נאמען קעניגין.

ניין, דעם מענשען פון פאר טויזענט יאהרען וועט א היינטיג מיידעל נישט געפעלען.

דעם היינטיגען מענשען, דעם אמעריקאנער פון דעם יאהר 1928, וועט אבער זיכער געפעלען די גריכישע שעהנהייט פון מיט א פאר טויזענט יאהר צוריק. דער היינטיגער מבין אויף א שעהנער פרוי, וועט צו יעדער צייט אויסבייטען די היינטיגע קראַסאַוויצא אויף א ווענוס דע מילא.

דאס מיינט, אז עס ווענדט זיך נישט דער געשמאק פון דעם מאן, דעם מבין אויף פרויען־שעהנקייט.

דער מבין פון א פאר טויזענט יאהר צוריק וועט באי נאופן נישט אנערקענען די היינטיגע מיידעל פאר א שעהנער, אפילו ווען זי זאל האבען אהן א שיעור מעדאלען פון שעהנהייט־קאנקורסען. און דער היינטיגער מבין, וואס דערלאנגט אליין, מיט איינגע הענט, דעם היינטיגען מיידעל דעם מעדאל פאר איהר שעהנקייט, וועט אויך גיכער זיך פערליבען אין א פרוי, וואס איז פעררעכענט געווארען פאר שעהן מיט טויזענטער יאהרען צוריק, איידער אין א היינטיגער מיידעל, וואס האט בעקומען מעדאלען פאר שעהנקייט פון היינטיגע מבינים.

מיר לעבען אין אנ׳אנדער צייט; מיר ווייסען, אז עס איז היינט נישט מעגליך אזא שעהנקייט, ווי אמאל. לויבט מען דערפאר די היינטיגע מיידעל, וואס האט מיט דער הילף פון הונגערען, פון גימנאסטיק אויסגעשניצט איהר מאגער פיגורל. אבער טיף אין הארצען בענקט מען נאך דער שעהנקייט פון מיט טויזענטער יאהרען צוריק.

ח.

יודישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נײַעס פאלקסבלאט" אנ׳ענטפערען אויף יודישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

8057. אנ׳אבאנענט פון דער קאמיענעץ גאס.

8058. חיים דראפינער.

8059. גראסבערג.

8060. ע. וו.

8061. א גרופע הענדלער פון יונה פילצערס פלאץ.

ווענען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטברענגענדיג די צייטונג.

8062. פלאפ.

פאר דער צייט וואס איהר ווערט גערופען אויף די מיליטערישע איבונגען, מוז דער אונטערנעהמער אייך אויסצאהלען דעם ארבייטסלוין.

—:o:—

8063. ח. ק.

קירזשנעריי איז געוויס איינע פון די בעשעפטיגונגען, וועלכע ווערען דערמאנט אין ארט.

קופאן.

יודישע אפטיילונג פון „נײַעס פאלקסבלאט".

[illegible]

גילטיג דעם 4-טען סעפטעמבער 1928

142 און דריבער אינטערליגט זי די פארשריפטען וועגען אינדוסטריע־געזעץ.

—:o:—

8064. א שט. לעזער פון פאלודניאווא 25.

לויט׳ן 1754 ארט. פון ציוויל־קאדעקס מוז דער לאקאטאר זאוויאסעס און אנדערע קליינע רעפעראציעס אליין זיך מאכען. וואס שייך [illegible], איז מחויב צו מאכען דער הויזווירט אויף זיין חשבון. ווענדעט זיך דירעקט אדער דורך דער פערמיטלונג פון דער וואוינונגס־אינספעקציע אין געריכט און מאנט פון הויזווירט די סומע, וואס דער נויטיגער רעמאנט דארף קאסטען.

8065. מ׳קומט אייך אנ׳ענטשעדיגונג אין דער הויך פון א 3 חדשים׳דיגען ארבייטסלוין.

קיין 7 חדשים׳דיגע פראבע־צייט איז נישט פערהאן.

8066. רייכמאן.

דאס איז ארויין מיליטערישער פערברעך. ממילא איז דערויף די פערעפענטליכע אמנעסטיע נישט חל.

—:o:—

8067. יעקב גאלדשטיין.

אויב ס׳איז נישט פערהאן קיין מיגאר וועט מען אייך צושיקען אנ׳אפשריפט פון זאכני ווי־ראק. פון דעמאלט אן וועט איהר קאנען אין משך פון 14 טעג דערלאנגען אין זעלבען געריכט אנ׳אפעליציע און בעטען אז דער זעלבער פראצעס זאל נאכאמאל בעטראכט ווערען.

איהר זענט נישט מחויב אין א ציווילער אפאזיציע זיך צו פערענטפערען, צוליב וועלכע טעמים איהר האט זיך צו פראצעס נישט געשטעלט.

8068. א הויזבעזיצער פון נאוואָ־צעגעלניאנא.

מיר האבען שוין נישט איינמאל געענטפערט אויף עהנליכע אנפראגען, אז פאר׳ן געזעץ זענען אלע בירגער גלייך. ממילא אויב דער בעאמטער רעפלעקטירט אויף א דירה אין אייער הויז, מוז ער זי דינגען אויפ׳ן זעלבען אופן, וואס יעדער אנדער לאקאטאר. קיין רעקוויזיציע־רעכט איז היינט נישט פערהאן.

אינטערעסאנטע שטריכען

אין לעבען פון די פרעהליכע מיידלעך אין יאפאן.

איינע פון די מערקווירדיגסטע איינענשאפטען פון די גיישאס, איז זעהר הויכע מבינות אויף מענער. פאר יאפאנעזער איז עס שוין אנ׳אלט־בעקאנטע זאך. נאר אייראפעער און אמעריקאנער שטוינען פשוט, ווען זיי הערען ווי א גיישא־מיידעל, זאגט איינעם, וואס ער איז וואס בעטרעטען איהר שוועל, זיין כאראקטער, זיינע נייגונגען, צי ער איז בעליבט ביי מענשען און בכלל צי ער איז ערפאלגרייך אין לעבען.

דער עולם, וואס קען נישט די גיישא־מיידלעך, מיינט, אז דאס זענען לייכטזיניגע מיידלעך, וואס זענען גרייט צו פערברענגען אינטים מיט יעדען מאן. די מענער, וואס קומען מיט אזעלכע געדאנקען, האבען א טעות. די גיישא־מיידלעך זענען זעהר קלוג און כיטרע און ווייסען ווי צו פעראינטערעסירען א מאן מיט כל־ערליי המצאות, און דאך נישט מעהר ווי צו זינגען און צו טאנצען פאר איהם, בכדי ארויסצוקריגען פון איהם, וואס מעהר געלד. זיי זענען נישט קיין גרויסע צדקני׳ה און זיי וועלען עס אויך אפען צוגעבען, אבער זיי ווייסען ווען צו שפילען אין ליבע מיט א מאן. ווען צו פערליבען זיך אויף אנ׳אמת און ווען אויסצומיידען אינטימע סצענעס. „עס האט נאך קיין שום מאן נישט אפגענארט א גיישא", זאגט מען אין יאפאן.

וועלכע מענער געפעלען די גיישא־מיידלעך און וועלכע נישט? אמאל האבען די גיישא־מיידלעך נאר געזוכט פאעטישע נשמות, צוזרעהטע, וואס ציבען ווענינ אכטונג ווי זיי געהען אנגעטאן, אינטעליגענטען און האלבע אינטעליגענטען פון דעם בעקאנטען שניט. דאגעגען אבער, שעהן־געקליידעטע און פיין־פערקעמטע און אפגעראצירטע, האבען ביי זיי נישט אויסגענומען. איצט איז אבער פארגעקומען אנ׳איבערקערעניש אין דער גאנצער פראפעסיע, און סיי די, וואס זענען נאך גיישא־מיידלעך, סיי די, וואס ניבען אוועק די פראפעסיע, זוכען איצט שוין אנדערע טיפען. יעדע איינע וויל ווערען א „סינדערעלא", און צו דעם צוועק פערווארפען זיי איצט די בעזונדערע יאפאנישע קליידער. זיי האבען אלע געווארפען אנ׳אויג אויף די רייכע אמעריקאנער יונגעלעך, וואס קומען אהין, און אזוי ווי די אמעריקאנער געפעלט נישט אזוי שטארק די גיישא־פראפעסיע, פערווארפען זיי אויך די פראפעסיע און ווערען טענצערינס און זינגערינס אין טעאטערס און וואדעווילען.

אין זייער נייער קליידונג פערלירען זיי אויך דאס בעזונדערע יאפאנישע, וואס עס איז פערהאן אין זייער פנים. די וויסענשאפטסלייט אין יאפאן האבען שוין וועגען דעם פיל געשריבען. די לענגליכע אויגען און דאס בייגערדיגע פנים, וואס זענען אזוי כאראקטעריסטיש פאר די יאפאנער, הויבען אן ביי די, וואס אמעריקאניזירען זיך, צו פערשווינדען.

בעזונדערס איז עס נאך מעהר צו בעמערקען ביי די ארטיסטקעס אין יאפאן. מען דארף וויסען, אז אלע יאפאנישע ארטיסטקעס שטאמען פון די גיישאס. קיין איינע פון זיי האט נישט פערגעמאכט קיין שום אנדער קאריערע, און טאקע ביי זיי האט מען אממעהרסטענס אנגעהויבען צו בעמערקען, אז אמעריקאניזירונגס־פראצעס, וואס איז נישט בלויז אנ׳אינערליכער, נאר פיל מעהר נאך אנ׳אויסערליכער.

צ. ב., די גרעסטע דראמאטישע ארטיסטין פון יאפאן, קאנאהא, וועלכע ווערט געלויבט און בעזונגען אין דער גאנצער פרעסע, אלס די גרעסטע און אויסגעצייכענטע ארטיסטין פון אלע צייטען, און אנדערע רופען זי „די סארא בערנאהרד פון יאפאן". קאנאהא האט שוין אין איהר פנים זעהר ווענינ יאפאנישעס. זי קאן שוין אפילו אנגענומען ווערען פאר אנ׳אמעריקאניש מיידעל, און טאקע פאר א שעהן אמעריקאניש מיידעל. מען רופט זי טאקע דארט „די אמעריקאנערין".

איהר לעבענס־ביאגראפיע איז זעהר אינטערעסאנט. זי איז געבוירען געווארען אין טאקיא ביי רייכע עלטערען. אבער נאך דער וועלט־מלחמה איז איהר פאטער געשעפטליך געבראכען. דאן האט דער פאטער זיך אנגערופען: „ווען איך האב איצט 500 יען, וואלט איך זיך געקאנט שטעלען אויף די פיס". די מוטער האט געענטפערט: „ווען איך וואלט זיין נאך יונג, וואלט איך געגאנגען ארבייטען אלס גיישא־מיידעל, ווי כ׳האב עס געטון אין מיין יוגענד. איצט טויג איך שוין נישט דערצו. אבער אונזער טאכטער סאקזאאי קאן עס טון. זי איז איצט אלט 15 יאהר". דער פאטער האט זיך אביסעל געקווענקעלט און ענדליך איז זי אוועק אין א גיישא־הויז אלס בענצעריך.

דארט איז זי אפגעווען צוויי יאהר. איינמאל האט דער פאטער איהר געשריבען, אז ער איז רייך געווארען און וויל האבען, אז זי זאל קומען אהיים. אבער מיט עטליכע וואכען שפעטער איז איהר פאטער, דערנאך איהר מוטער, געשטארבען פון א טיפוס־עפידעמיע און זי איז געבליבען אליין.

אין איהר האט זיך פערליבט אנ׳אלטער מאן, א טעאטער־בעזוכער, וואס איז געווען זעהר רייך, און געוואלט מיט איהר חתונה האבען. זי האט איהם געזאגט, אז אויב ער וועט איהר העלפען ווערען א גרויסע אקטריסע וועט זי מיט איהם חתונה האבען. דער אלטער האט איצט גענומען טון אלץ וואס זי האט נאר געוואלט. זי איז געווארען בעריהמט און — האט זיך פערליבט אין א יונגען אקטיאר, וועלכער איז אויך געווען שטערבליך פערליבט אין איהר. דער אלטער דערהערענדיג דאס, האט פערשטאנען, אז יונגער ציהט צו יונגער, האט ער זיי געגעבען זיין ברכה, אפגעשריבען זיי זיין גאנצען פערמעגען און בעגאנגען זעלבסטמארד דורך כאריקירי (אויפשניידען זיך דעם בויך — א ספעציעלער יאפאנישער מנהג).

אנ׳אמעריקאניש פנים האט אויך די איצטיגע גרעסטע זינגערין אין יאפאן, די בעריהמטע רושיקא, זי איז שוין עטליכע מאל איינגעלאדען געווארען צו זינגען פאר׳ן מיקאדא (יאפאנישער קייזער) און האט פון איהם געקריגען זעהר פיל מתנות. אין יאפאן רופט מען איהר „די געטליכע זינגערין".

צווישען אנדערע בעריהמטע פרויען — סטארן אין יאפאן, וועלכע שטאמען פון גיישאס, איז אויך די גרויסע אקטריסע דזשאאקא. אין צוזאמענהאנג מיט איהר גרויסען ערפאלג איז אינטערעסאנט פאלגענדעס, וואס איז בעקאנט פון איהרע איבערלעבענישען:

אין אקטאבער 1914 איז פלוצלונג פערשוואונדען געווארען א בעריהמטער מיליאנער און גרויסער לאנד־אייגענטימער אין קאבע. מען האט גענומען נאכזוכען, וואו ער איז אהינגעקומען און קיינער האט נישט געוואוסט. א טייל האבען געזאגט, אז ער איז אוועק קיין קארעא; אנדערע האבען געזאגט, אז ער איז אוועק קיין פארמאזא; נאך אנדערע — אז ער איז משוגע געווארען. מען האט וועגען דעם פיל גערעדט. ענדליך האט מען אויסגעפונען וואו ער איז. מען האט איהם געפונען אין א טעמפעל פון בודא, אפגעגאלט איינגאנצען די האר פון קאפ און אנגעטאן ווי א פריסטער פון א בודא־טעמפעל, אין א שווארצען מאנטעל. אז מען האט ביי איהם געפרעגט פארוואס ער איז דא, האט ער געענטפערט, אז ער וויל דא פערבלייבען זיין גאנץ לעבען.

„און וואס איז מכח אייערע מיליאנען?"

„איך גיב אלין אוועק און וויל פון גארנישט מעהר וויסען."

דער עולם האט זיך געוואונדערט, און געקוועטשט מיט די פלייצעס. פארוואס האט עפעס דער מיליאנער זיך אפגעזאגט פון זיין גרויס פערמעגען און אוועק אין א טעמפעל פון בודא? באלד האט מען אויסגעפונען, אז דא איז פערמישט א גיישא־מיידעל, דזשאאקא. דער גרויסער מיליאנער האט אפט בעזוכט דאס גיישא־הויז, וואו די דזשאאקא איז געווען איינע פון די גיישא־מיידלעך, און ער האט זיך אין איהר שטארק פערליבט און פלעגט זינט דאן קומען יעדען אוונט. אבער וואס מעהר ער איז געקומען, אלץ מעהר האט דאס מיידעל זיך דערווייטערט פון איהם. זי איז דעמאלט אלט געווען 16 יאהר און ער 48.

אבער ער האט איהר בשום אופן נישט געוואלט אפלאזען, און אז זי האט איהם נישט געוואלט אויסהערען, איז ער געפאלען אויף א המצאה, צו זאגען איהר, אז ער שרייבט אפ זיין גאנצען פערמעגען פון 4 מיליאן יען אויף איהר נאמען. אבער אויך דאס האט ביי איהר נישט אויסגענומען.

דער מיליאנער איז געווארען פערצווייפעלט און געזוכט עצות, ער איז דאן געפאלען אויף אנ׳אנדער המצאה: צו געבען א מיליאן יען דער פרוי, וואס האלט דאס גיישא־הויז, אויב זי וועט איבערקעהרען דעם מיידעל׳ס הארץ צו איהם. די פרוי האט זיך באלד גענומען צו דער ארבייט. אבער זי האט גארנישט דערגרייכט, און דזשאאקא זעהענדיג, אז מען פערפאלגט איהר דא צו שטארק, איז אוועק פון יענעם פלאץ און איז אריין אלס גיישא־מיידעל אין אנ׳אנדער פלאץ, אין אנ׳אנדער טייל פון שטאט.

א לאנגע צייט איז אריבער און דער מיליאנער האט נישט געוואוסט, וואו זי איז. ער האט דעריבער גענומען בעזוכען אלע גיישא־פלעצער פון טאקיא. ביז איינמאל האט ער זי געטראפען און איז געפאלען פאר איהרע קני, זי זאל מיט איהם חתונה האבען.

וועלענדיג פטור ווערען פון איהם, האט זי געמאכט מיט איהם א שפאס און צו איהם געזאגט:

— אויב דו וועסט אוועקגעבען דיין גאנצע געלד פאר ארימעלייט און דו וועסט אוועק אין א בודא טעמפעל און ווערען א פריסטער, וועל איך אין דריי יאהר ארום קומען צו דיר און דו וועסט חתונה האבען מיט מיר.

זי האט געמיינט, אז דאס איז פאר איהם אזא שווערע זאך, אז ער וועט עס גאר נישט וועלען אויספיהרען, און אט אזוי וועט זי פון איהם פטור ווערען אויף אייביג.

אבער ווי ערשטוינט איז זי געווארען, ווען ער איז צו איהר געקומען אין דריי יאהר ארום אין דער בעגלייטונג פון נאך צוויי פריסטער און איהר דערמאהנט איהר ווארט. ער האט איהר געוויזען, אז ער האט פערטיילט זיין גאנצען פערמעגען. זי האט איצט געמוזט האלטען ווארט און מיט איהם חתונה האבען.

ח. ל.

בעשווינדעלט דאָס שעהנע געשלעכט

און אריינגעפאַלען אין טורמע.

(פון די פּאַריזער פּאַסירונגען).

דריי פּאַריזער „לייכטע פערדינערס" האָבען געשלאָסען שותּפות צווישען זיך. זיי האָבען זיך אויסגעקליבען זעהר אַ לייכטע „אַרבייט": בע'גנב'ענען אויטאָס און בעריבען פרויען. איינער פון זיי איז געווען דער באָקסער מאַרסעל דוגעמאַ, וועלכער איז געווען זעהר גוט בעקאַנט אויף מאָנמאַרטר. אויך דער האַנדעלס אַנגעשטעלטער ערמאָנד לער האָט אַ וועקגעוואָרפען זיין פּאָסטען און איז צוגעשטאַנען צו דער קאָמפּאַניע. זיי בײדען האָט אָבער געפעהלט אַ דריטער שותּף, וועלכער זאָל שפּילען די ראָלע פון אַן אַנטלאָפענעם רוסישען פּרינץ. דער גורל איז געפאַלען אויף דעם רוסישען עמיגראַנט זשאַן אַנשער, 25 יאָהר אַלט. יעדער פון זיי האָט געהאַט אַ בעזונדערע אויפגאַבע. דער האַנדעלס־אַנגעשטעלטער איז געווען אַ בריה צו גנב'ענען אויטאָס. דער געוועזענער באָקסער און דער רוסישער „פּרינץ" פלעגען בעזוכען אַלע פרעהליכע הייזער אויף מאָנמאַרטר. דער באָקסער, וועלכער איז אויך געווען אַ גוטער טענצער פלעגט איינלאַדען צום טאַנץ די עלעגאַנטעסטע און רייכסטע פרוי, וועלכע פלעגט זיך געפינען אין זאַל. די פּראָפעסיאָנעלע טענצערינס גופא פלעגט דער באָקסער קיין מאָל נישט איינלאַדען, ווען ער פלעגט טאַנצען מיט דער רייכער דאַמע, פלעגט ער איהר שטילערהייט פערטרויען אַ סוד, אַז דאָרט נעבען טישעל זיצט אַ געוועזענער רוסישער פּרינץ. דער „פּרינץ" איז געווען זעהר שעהן געקליידעט. די דאַמע פלעגט שליסען בעקאַנטשאַפט און די פרוי פלעגט שוין בעשטימען אַ ראַנדעוואו.

צו מאָרגענס פלעגט שוין דער האַנדעלס־אַנגעשטעלטער שטעהן מיט דעם אויטאָ אַנגעגרייט אויף אַלע פאַלען. דער פּרינץ פלעגט זיך זעצען אין אויטאָ. די דאַמע נישט וועלענדיג פערשעהמען דעם רוסישען פּרינץ, פלעגט קומען אָנגעטאָן אין איהר בעסטער צירונג. זיי פלעגען זיך אויך דערוויסען דעם ריכטיגען נאָמען פון דער דאַמע, צי זי האָט אַ מאַן? איז דער מאַן אייפערזיכטיג? דער פּרינץ פלעגט פערבּרענגען איינינע שעה צייט הינטער פאַרין מיט דער שעהנער דאַמע. צוריקפאָהרענדיג אַהיים, פלעגט די קאָמפּאַניע אָפּשטעלען דעם אויטאָ אין מיטען וועג און מיט אַ רעוואָלווער אין דער האַנד פלעגט די פרוי פאַר דעם פערגעניגען גוט בעצאָהלען. די באַנדיטען פלעגען אַראָפּנעהמען די צירונג, צונעהמען דאָס ביסעל געלד און הייסען געהן ווייטער איהר וועג, ווייל אויב זי וועט מאַכען קולית וועט צומאָרגענס איהר מאַן וויסען פון דער געשיכטע פון דעם „פּרינץ".

אַזוי האָט די חברה געאַרבייט איינינע חדשים צייט. קיינמאָל זענען זיי נישט דורכגעפאַלען, ווייל זיי פלעגען פריהער אויספאָרשען, מיט וועמען זיי האָבען צו טון. צו די פרוי איז פערהייראַט, אָדער נישט.

אויף יעדער זאַך קומט אַ עק און אויך בײ דעם פאַל זענען זיי אַמאָל דורכגעפאַלען. איינמאָל האָט די חברה בעגעגענט אויף דער גאַס צוויי יונגע פרויליינס, סוזשאַן שאַפּעלען און סוזשאַ רענכאַנש. דאָס איז געווען עלף אַ זייגער בײנאַכט. מען האָט זיי איינגעלאַדען אין אויטאָ אויף אַ שפּאַציר. אַ גאַנצע נאַכט האָט מען פערבראַכט צוזאַמען. ערשט אויף מאָרגען פריה זענען די פרויליינס געקומען אַהיים אָהן געלד און אָהן צירונג.

סוזשאַן רענכאַניש האָט שטילערהייט פערטרויט דעם „פּאַל" איהר'ס אַ חבר'טע. יענע האָט איהר געזאָגט, אַז מיט איהר האָט אויך דאָס זעלבע געטראָפען. פרויליין רענכאַנוש האָט בעשלאָסען און געשוואוירען נקמה צו נעהמען פון די שווינדלער.

נעכטען האָט סוזשאַן בעמערקט אויף רי דע לאַפּ דעם רוסישען „פּרינץ" אין בעגלייטונג פון באָקסער. דער באָקסער האָט צום פּרינץ געזאָגט „אין אָווענד וועלען מיר זיך טרעפען".

דאָס פרויליין איז צוגעגאַנגען צום יונגענמאַן און פּײ איהם געפּאָדערט די צוגע'גנב'עטע צירונג. דער „פּרינץ" איז אָבער אַנטלאָפען. ערשט שפּעטער האָט מאַדעמואַזעל רענכאַנוש דערזעהן אויף פּלאַס דע באַסטיל אַן'אויטאָ, אין וועלכען עס איז געזעסען די באַנדע. מאַדעמואַזעל רענכאַנוש האָט צוגערופען אַ פּאָליציאַנט, וועלכער האָט אַרעסטירט די חברה.

דורכגעפאַלען, האָט דער פּרינץ געזאָגט: מען טאָר מיט נישט קיין פערהייראַטע פרויען קיין עסקים נישט האָבען.

די דריי חברה'לייט האָבען דערפאַר איצט עסקים מיט דער פּאָליציי.

אַלטע יודען פון קעשענעוו

מעלדען זיך נאָך אַלפרעד לעווענשטיין'ס ירושה.

פון קעשענעוו שרייבט מען צום „פאָרווערטס" אַז עס טומעלט זיך איצט דאָרט שטאַרק מיט די יורען, וואָס הייסען לעווענשטיין. אַ סך פון זיי ערקלערען, אַז זיי זענען קרובים פון דעם טראַגיש דערטרונקענעם בעלגישען מיליאָנער אַלפרעד לעווענשטיין. זיי לויפען צו אַדוואָקאַטען און מאַכען דאָקומענטען, ברענגען בעווייזען פון אַלטען יחוס און פון אַלטען אָבשטאַם און פערלאַנגען אַ טייל פון די געלדער וואָס זענען איבערגעבליבען פון דעם בעלגישען מיליאָנער. די צייטען אין קעשענעוו און אין דער גאַנצער געגענד דאָרט, זענען זעהר ביטערע, מען מאַכט נישט קיין לעבען, אַ סך הונגערן און די איינציגע האָפנונג זייערע איז צו בעקומען פון ערגעץ עפּעס אַ רייכע ירושה. נישט איינמאָל האָט אין דער אַלטער היים זיך שוין געטומעלט אין די לעצטע יאָהרען וועגען ירושות, וועגען גרויסע פערמעגענס, וואָס זענען ערגעץ געבליבען פון פערלוירענע קרובים, פון די אַלע טומלענישען האָט זיך אָבער אַמעהרסטענס גאָרנישט אויסגעלאָזען.

פון די, וועלכע ווילען איצט בעקומען אַ טייל כאָטש פון לעווענשטיינס מיליאָנען, זענען אַמשטאַרקסטען איינגעשפּאַרט אַן'עלטער פּאָר פּאָלק, אברהם איציק און ברײנדעל מאַשעוויטץ. ער איז אַן'אָרימער מעכאַניקער און האָט אַ פאַמיליע פון צעהן קינדער און עס וואָלט זיי די ירושה אוודאי צוגוץ געקומען. זיי דערצעהלען אַזאַ געשיכטע:

דער בעלגישער דערטרונקענער מיליאָנער וואָס געווען זיין, האָט נאָר אַמאָל געהייסען אברהם און ער האָט אויך געהאַט אַ ברודער ישראל. אברהם'ס טאַטע האָט געהייסען לייזער לעווענשטיין און ער איז געווען אַ רייכער אַרענדאַר אין בעסאַראַבער גובערניע. ער האָט געגעבען די קינדער אַ רעליגיעזע ערציהונג. לייזער איז געשטאָרבען ווען ביידע זיהן זענען נאָך געווען יונג. דער יונגערער זוהן, ישראל איז אויך געשטאָרבען אין דרייי יאָהר אַרום, אברהם ווידער, איז אַוועקגעפאָהרען קיין אויסלאַנד און ער האָט זיך שפּעטער געטויפט, דערנאָך איז ער געוואָרען רייך אונטער דעם נאָמען אַלפרעד לאָווענשטיין. לויט דער געשיכטע, איז ברײנדעלס מוהמע געווען אַ לייבליכע שוועסטער פון אַלפרעדס טאַטען, אברהם איציק מאַשעוויטץ דערצעהלט, אַז נאָך מיט עטליכע יאָהר צוריק, ווען ער איז דערגאַנגען וואו אַלפרעד געפינט זיך, האָט ער איהם קיין בעלגיען געשיקט אַ פּאָר בריף און געבעטען רחמים ער זאָל איהם העלפען, אָבער אַלפרעד איז געבליבען שטום און האָט איהם נישט געענטפערט.

אָט דאָס איז די געשיכטע, וואָס קלינגט אַזוי ראָמאַנטיש און מיט וועלכער עס טומעלט זיך איצט אין קעשענעוו.

Dr. med. D. HELMAN
ספּעציאַל אַרצט פאַר האַלז, נאָז, אויערן
און קעהלקאָפּף־קראַנקהייטען
PIOTRKOWSKA 68, telefon 12-20
צוריקגעקעהרט.
נעמט אָן פון 10—12 און 5—7 אָוו. זונטאָג פון 10—1

אַ שפּאַציר איבער מאָסקווע.

(עגרע פון די אַן זיים)

בעציהונג פון די מיליציאָנערען צו די שיכורים.

אָט איז אַ סצענע:

אַ מיליציאָנער הויבט אויף אַ שיכור'ן, וועלכער איז אַוועקגעפאַלען אויפ'ן טראָטואַר, און פרעגט ביי איהם:

— קענסטו געהן?

— איך קען, חבר'ל, איך קען.

אָבער אָפּגעהענדיג אַ צעהן שפּאַן, פאַלט דער שיכורער ביי'גער ווידער אַוועק.

— נו, הייסט עס, דו קענסט נישט געהן? אַ?

— לאָזט זיך אָפּרוהען, וועל איך שפּעטער געהן.

— גוט, קום אַהין אין ווינקעל. וועסטו זיך אָפּרוהען, אָבער דאָ טויג נישט, פערשטעהסט נישט קיין מענשען.

מיט אַ יאָהר פופצעהן צוריק זענען די אָרדנונג-היטערס זיך גאָר אַנדערש בעגאַנגען מיט די שיכורים.

אויף דער גאַס.

אויף די גאַסען ענטקעגען צירק קען מען זעהר גוט זעהן, ווי אַזוי מאָסקווע האָט זיך אַרומגערייניגט פאַר די 6 יאָהר, וואָס איך בין נישט געווען דאָ, איך האָב געקאַנט אָט די צעפוילטע געסלעך, וואָס זענען געווען אָנגעפאַקט מיט לעבעדיגען, מענשליכען אָפּוואורף: מיט אָרימע לייט, כוליגאַנעס, אַלטע פּראָסטיטוטקעס. די הייזער זענען געבליבען די זעלבע, אָבער אויף די גאַסען איז ליכטיג און ריין. די מענשען זענען איצט אַנדערש — אַלץ יונגוואַרג — זענען אָנגעטאָן ריין, אַפילו אביסעל אויסגעפוצט.

האַלב-נאַכט אויפ'ן טווערסקער בולוואַר.

אַרום האַלבע נאַכט אויפ'ן טווערסקער בולוואַר. אפשר דערפאַר, וואָס דער וועטער איז שלעכט, געפינען זיך דאָ פיל ווייניגער „פרעהליכע מיידלעך", ווי איך האָב געמיינט צו טרעפען. ס'דוכט זיך אויך, אַז זיי זענען אַ סך בעשיידענער. זיי פערמאָגען שוין מעהר נישט די שרעקליכע צודרינגליכקייט ווי פריהער. ס'האָט זיך מיר אויסגעוויזען, אַז די בעציהונג פון די קונים צו זיי איז אויך אַן'אַנדערע, — ווייניגער גראָב, ווייניגער צודרינגליך. אָבער ס'איז שלעכט דערמיט, וואָס בכלל זענען די דאָזיגע מיידלעך יונגער געוואָרען.

Dr. RÓŻANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
היילט מיט קוואַרץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4
וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

פערקויפט צום טייוועל.

(ראָמאַן).

26.

דער נאָטאַר האָט טריקען אָפּגעהוסט און ווייטער גערעדט. זיין פּנים האָט אויסגעדריקט שטאַרקע אומרוהיגקייט.

— יאָ... דעריבער דאַרפט איהר זיך נישט וואונדערען, ווען איך זאָג אייך, אַז איך האָב זיך מיט אַ בעזונדערער אויפמערקזאַמקייט בעצויגען צו די געשעפטען פון דער פרוי מרים ווייס, ערשט ווען איך האָב זיך דערוואוסט וועגען איהר טראַגישען טויט, איז מיר אויפ'ן זינען געקומען, אַז אייגענטליך, האָט מען געקאָנט וואַרטען אויף אַזאַ סוף. דערמאָהנענדיג זיך אין דער פערגאַנגענהייט, האָב איך געטראַכט וועגען די פערשידענע נייע בעקאַנטשאַפטען פון דער פרוי ווייס, ובפרט פון דער פרייליין ווייס, וואָס האָבען ביי מיר אַרויסגערופען נישט קיין גוטע שטימונגען און אַפילו געוויסע חשדים.

— איך פערשטעה, — האָט קליין געלאָסען אַ זאָג געטון — איהר זענט חושד דעם הער פאָרמאַן.

— ניין, ה' קליין! בעהיט זאָל איך ווערען פון אַזאַ געדאַנק! — האָט דער נאָטאַר ענערגיש אָנגעהויבען צו פּראָטעסטירען — ניין, מיין ליבער ה' קליין! איך בעט אייך, מאַכט נישט פון מיינע ווערטער אַזאַ אויספיהר. איך בין דאָך, אייגענטליך קיינעם נישט חושד! קיינעם, קיינעם נישט! איך פערזיכער אייך!

זאַרעמבאַ האָט זיך אויפגעשטעלט און אָנגעהויבען צו שפּרייזען איבער'ן צימער.

— אַלנפאַלס, טאָרען מיר נישט בעהאַלטען פון זיך, אַז דער, וואָס וועט חתונה האָבען מיט דער פרייליין ווייס, וועט נישט דאַרפען זיין קיין בעטלער! איך האָף, אַז איהר פערשטעהט איצט מיין געדאַנק, ה' קליין? איך קאָן נישט פערזענליך דעם ה' פאָרמאַן, נאָר איך מוז זיך אייך מודה זיין, אַז ווי נאָר איך האָב זיך דערוואוסט וועגען דעם, אַז ער געהט אַרום מיט דער פרייליין מינא ווייס, איז מיר תיכף געקומען דער געדאַנק וועגען דער רייכקייט פון דער פרוי ווייס...

ער איז צוריקגעגאַנגען צום טיש, זיך אַוועקגעזעצט אויפ'ן שטול, און די גראָבע פינגער זיינע האָבען ווידער אָנגעהויבען צו בלאָנדזשען אין די פּאַפּירען אויפ'ן טיש.

— יאָ, איך פערשטעה! — האָט זיך קליין אָפּגערופען נאָך אַ ווײלע שווייגען — קאָנט איהר מיר נישט בעווייזען די צוואה? האָט איהר אפשר דאָ אַ קאָפּיע?

— זעלבסטפערשטענדליך!

די שנעלקייט מיט וועלכער זאַרעמבאַ האָט זיך אַ וואָרף געטון אויספיהרען די ביטע פון אינספּעקטאָר, האָט עדות געזאָגט, אַז ער איז געווען שטאַרק צופרידען פון דער מעגליכקייט איבערצוהאָלען דאָס געשפּרעך.

ער איז צוגעגאַנגען צו די הויכע פּאָליצעס ביי דער וואַנד, און פערדרייענדיג אין דער הויך דעם קאָפּ, האָט ער אָנגעהויבען צו לייענען די אויפשריפטען אויף די רוקענס פון די גרינע פּאַפּקעס הינטער'ן גלאָז.

קליין האָט בעת מעשה גערויכערט אַ פּאַפּיראָס, און בעטראַכט איהם פון אַלע זייטען.

„וואָס פאַר אַ הינטערגעדאַנק שטעקט אין דעם נאָטאַר'ס פּלאַפּלעריי?

„פונוואַנען האָבען זיך צו איהם געקאָנט נעהמען די אַלע פאָרגעפיהלען פון דער פרוי ווייס'ס טויט?

„ער האָט געוואָלט וואַרפען אַ פערדאַכט אויף פאָרמאַנען.

„אָבער צו וואָס טוט ער דאָס אַלץ? — האָט קליין ביי זיך געפרעגט.

דער נאָטאַר איז צוריקגעקומען צום טיש, האַלטענדיג אין דער האַנד אַ קאָפּיע פון דער פרוי ווייס'ס צוואה.

קליין האָט אַ פרעג געטון, ווער עס איז בעשטימט געוואָרען אַלס אַפּוטרופּסים איבער'ן פערמעגען.

— איך, און אַ געוויסער ה' גווינט, אַ געוועזענער פּאָלקאָווניק פון דער עסטרייכישער אַרמעע. דער דאָזיגער הער איז אַן'אַלטער גוטער פריינד פון דער פרוי מרים ווייס! — האָט זאַרעמבאַ אויפגעקלערט.

— אַ נאָהענטער פריינד?

— יאָ. אַזוי, ווענינגסטענס, האַלט איך! זעהן פלעגען זיי זיך, איבעריגענס, זעלטען ווען. דער פּאָלקאָווניק איז שוין צלט איבער די אַכציגער און ער וואוינט אין קאַליש.

— איבער די אַכציגער! — האָט קליין פערוואונדערט אויסגערופען — וואָס האָט איהר געקאָנט צווינגען צו בעשטימען אַלס אַפּוטרופּס אַזאַ אַלטען מאַן? זי האָט דאָך איהם זיכער געקאָנט איבערלעבען.. איך האָב נאָך קיינמאָל אַזוינס נישט בעגעגענט אין מיין פּראַקטיק!..

זאַרעמבאַ האָט דערלאַנגט קליינען די קאָפּיע פון דער צוואה.

— בנאמנות, איך פערשטעה נישט, פאַרוואָס זי האָט אַזוי געהאַנדעלט. זי האָט, מסתמא, נישט געהאַט מעהר קיין נאָהנטערע פריינד.

— צי האָט איהר אָבער אַליין נישט געוואונדערט די אויפמערקזאַמקייט דערויף, אַז ס'איז געווען אומלאָגיש צו בעשטימען אַלס אַפּוטרופּס אַ מענשען, וואָס האָט געקאָנט שטאַרבען פריהער פון איהר?

זאַרעמבאַ האָט אַ לייכטען שמייכעל געטון:

— ווייזט אויס, ה' אינספּעקטאָר, אַז איהר האָט נישט געקאָנט די פרוי ווייס: אַז זי פלעגט זיך אויף עפּיס ענטשליסען, איז נישט געווען קיין קראַפט אין דער וועלט, וואָס זאָל זי קאָנען אָבערצייגען, אַז זי האַנדעלט נישט ווי געהעריג.

— צי האָט איהר איהר אָבער וועגען דעם געזאָגט?

— זעלבסטפערשטענדליך האָב איך געזאָגט. זי האָט פון גאָרנישט געוואָלט הערען!

קליין האָט פערקנייטשט דעם שטערען און זיך פערטיפט אין לייענען די צוואה.

די פרוי ווייס האָט פערשריבען איהר גאַנץ פערמעגען אויף מינעס נאָמען מיט'ן אויסנאַהם פון פינף טויזענד דאָלאַר, וואָס איז געווען בעשטימט פאַר דער טשיזשעווסקאַ.

— פינף טויזענד דאָלאַר פאַר אַ דינסט? אַ קייזערליכע מתנה איז עס! — האָט ער אַרויסגעמורמעלט.

— איהר דאַרפט נישט פערגעסען — האָט זאַרעמבאַ אויפמערקזאַם געמאַכט — אַז די פרוי ווייס איז געווען אַ זעהר אָריגינעלע דאַמע, אַ חוץ דעם האָט די טשיזשעווסקאַ ביי איהר אָפּגעדינט גאַנצע זיבעצען יאָהר.

— איהר קאָנט זי?

— זעלבסטפערשטענדליך קאָן יעדערער די אַלטע דינסט פון זיין נאָהענטען פריינד!

קליין האָט איהם אָפּגעגעבען די קאָפּיע פון דער צוואה און איז אויפגעשטאַנען.

זאַרעמבאַ איז אויך אויפגעשטאַנען.

— קאָנט איהר מיר צושיקען אַ קאָפּיע פון דעם דאָקומענט? — האָט דער אינספּעקטאָר אַ פרעג געטון — איך וויל איהם אויפמערקזאַמער אָדורכשטודירען ביי זיך. די רשימה, זאָגט איהר, וועט זיין פאַרטיג אין אָוועגד?

— יאָ, אין אָוועגד! — האָט דער נאָטאַר ליבענסווירדיג געענטפערט — איהר קאָנט זיך רוהיג אויף מיר פערלאָזען, הער קליין! איידער איהר געהט אָבער אַוועק, זאָגט מיר נאָר; צי איז אייך געראָטען צו דערגעהן, וואָס איז געווען די סיבה פון דעם מאָרד? צי האָט איהר עמיצען אויפ'ן אויג?

— דערווייל קאָן איך אייך גאָרנישט זאָגען! מיר ווייזט זיך אָבער אויס, אַז עס הויבט זיך אָן אַריינצוקריגען אַ ביסעל ליכט אין דעם פינסטערען, פערפלאָנטערטען ענין!

(פערזעצונג קומט).

טלתים-פאבריק

פירשערבמזונג פון תפלינע, חלב-תפלינע, ווירנע טלתים פון מערקישע, אין אויך טלתים-קטנים, תורה און רעטעל פון אויספערטיגונג, אויך בערעלען, שפאניעט און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל

ביי א. ח. ציטרינאָווסקי קאָמיענגאַ 1.

אין צוויטען שוער פארטער. קומט און איבערצייגט אייך! 806

יקאטירינגר: מ'עטרעט אויך עננענומען עלטע טלתים צו ווישען

אל תתהלל ביום מחר!!

כי לא תדע מה ילד יום.

לייג נישט אָפּ אויף מאָרגען

נאָר, צו די דארפסט ערלעדיגען כאנדאוועז זאכען זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

פעטריקאווער 17 דורכגאנג זאַכאדניא 52

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אויסטאוו אלערליי ביטעס, קלאָוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויך אלע שטעט אין פוילען, אפּעלאַציעס ציווילנע און קאַרנע אפּאָזיציעס, אדוואלאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין יורושאַנד-ראָזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאַנדו און אלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטע דאַראָ-וויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.

מיט אַכטונג

י. מאַנעלאַ רעכט-קאָנסולענט.

קוואַליפיצירטער צושנ"דער

מיט לאַנגיעהריגען פּראַקטיק זוכט אַ פּאַסטען. אָפּערטען אונטער „צושניי-דער" אין אדמיג. 589

זשאַקאַרד-וועבער

קענען זיך מעלדען קאַליסקאַ 16 ביי רייכבאַרד.

— אַ —

אַרבייטער

וועלכער איז בעקאַנט אין אַ זאַדע - וואַסער - פּאַבריק, קאָן זיך מעלדען יעלינסקי 97 ביי גאמאלינסקי'ן.

אַ שליסער

און אַ לערן-יונגעל ווערען געזוכט אין דער קירושנער-ווערקשטעל זאַוואַדזקאַ 10 גאַבריליעוויטש.

קוואַליפיצירטע

קראַוואַטען-נייערנס

ווערען געזוכט פון זאַפּאַרט ביי וויטעלזאָן

30b זגערזשער 30b

עס ווערט געזוכט

— אַ —

אונטערמאַשינער

אין האַנד-נייער

צו מענער-מאַגאַזין אַרבייט. צו ערפאַהרען קילינסקי 46 ביי צעלער. 109

עס ווערט געזוכט

מיידלעך

און לערן-מיידלעך צו נייהען מענער-וועש מיט גוטע בעדינגונגען ביי ראָטמאַן דרעווּנאָווסקאַ 16.

קוואַליפיצירטע

2 שטריקערס

ווי אויך אַ רעפּעזירקע וואָס זאָל קענען גלייכצייטיג נייהען צו מעלדען זיך ביי וויטעלזאָן פּילנאַ 12 פּראָנט 3-טער שטאָק.

Zaginiony został weksel na zł. 100 płatny 18/9 r. 1928 z wystawienia Ch. J. Szarfharc na zlecenie S. Dyszkin. Znalazca zechce takowy zwrócić do H. Widawskiego Kilińskiego 35. Weksel zostaje unieważniony.

אַ קוואַליפיצירטע

פּערקויפּערין

מיט פיליעהריגע פּראַקטיק זוכט אַ פּאַסטען אין שיך-בראַנזשע. אָפּערטען אונטער „K" אין אדמיניסטראַציע אָפּצוגעבען

ס'ווערט געזוכט

אַ גוטער

ריכטעווער

אַ גוטער נייהער און אַ געהילף

אלעקסאַנדער - גאַס 15.

אַ הויז

געמויערט פון 31 שטובען מיט 4 געוועלבער צו פערקויפען ביי וולאַדיסלאַוו ניקאַדעמסקי פּראַנציסקאַנער 65. 589

לעכער

ווערען אָנגענומען אויסצונייהען צו ביליגע פּרייזען

ביי ג. נאָרדמאַן

29 צעגעלניאַנאַ 29

אַ פעהיגער

יונגערמאַן

מיט גוטע רעקאָמענדאַציעס זוכט אַ פּאַסטען ביי וואָס פאַר אַ אַרבייט עס זאָל נאָר זיין, קען אויך זיין אויף ביינאַכט אין אַ פּאַבריק. צו ערפאַהרען אין אדמיג.

8-io Kl. GIMNAZJUM ŻEŃSKIE

„WIEDZA"

Wschodnia 62, tel. 75-38.

די איינשרייבונגען פון נייע שילערינס פאַר אלע קלאַסען נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט טעגליך פון 10 ביז 1 און פון 5 ביז 7.

Dyrektor B. JUDELEWICZ.

Szkoła Przemysłowa

Tow. Sz. Oświaty i Wiedzy Techn. wśród Żydów

POMORSKA 46/48, TEL. 63-80

נעהמט אָן איינשרייבונגען אין דעי ערשטער קלאַס אויף די אָפּטיילונגען: מעכאַנישע, עלעקטראָטעכנישע און וועבעריי.

די קאַנצעלאַריע איז טעטיג פון 10 ביז 2 נאָכמ.

אויפרוף פון ראַבינאַט!

1) די ראַבינאַט-קאַנצעלאַריע אין גמינע נישמאַרט 6 איז טעטיג אלע וואָכען-טעג פון זייגער 9 ביז 1 פאַרמיטאָג צו ערלעדיגען חתונה-אַקטען און מעטריקעס. דער פּרייז לויט טאַקסע און אומפּערמעגליכע אומזאָנסט.

2) עס איז נויטיג יעדער פּאָר-פּאָלק, וואָס האָט נישט קיין אַקטען זאָל וואָס פריהער מאַכען אַקטען, מיליטער-פּליכטיגע קענען שוין מאַכען אַקטען, אויך ווער מ'האָט קינדער זאָל קומען מעלדען, ווייל דאָס נאָכלעסיגקייט ברענגט שלעכטע פאָלגען.

3) צו מאַכען אַקטען ברויך מען אַ מעטריקע און חיטשאַנג פון מאַן און דאָס זעלבע פון די פרוי, אַ גרוש אָדער אַ גרישה, וואָס האָט פריהער נעהמט אַקטען ברויך אַ קאָפּיע פון ציוויל-גט, אַ אלמן אָדער אַ-מנה ברויך אַ טויט שיין.

4) צו מעלדען קינדער ברויך מען אַ קאָפּיע פון חתונה-אַקטען אָדער אַ מעטריקע פון אַ געמעלדען קינד.

5) בזעלבע, וואָס האָבען חתונה-צעטלען פון מאַגיסטראַט, און זענען פּערבלאָנדזשעט געוואָרען, צו אַ פּריוואַט אָדער נישט-עטאַטאָווע דיין האָט מסדר קידושין געווען, זאָל זיך דאָס פּאָר-פּאָלק ווענדען אין ראַבינאַט-קאַנצעלאַריע צו דעם דאָוזשורנע פון ראַבינאַט, מיט די כתובה און פּעסער.

6) פון יעצט אָן, ווער עס מאַכט חתונה, זאָל זיך נישט לאָזען פּערפיהרען פון פּערשידענע מעקלערס וועגען אַ מסדר קידושין, נאָר זיך ווענדען צו איינעם פון ראַבינאַט, אין באַלעם צום באַלוזשער רב. אין געגענטייל, אויב עס וועט זיין אַ פּריוואַט אָדער נישט-עטאַטאָווע מסדר-קידושין, וועט דער ראַבינאַט נישט אונטערשרייבען דאָס חתונה-צעטעל.

7) ווער עס וויל מהנה זיין, מכבד זיין אַ בעקאַנטען נישט-עטאַטאָווען, ברויך זיך פּערשטענדיגען מיט איינעם פון ראַבינאַט פון די חתונה ער זאָל ערלויבען.

8) דאָס זעלבע גיטין, זאָל נישט מאַכען קיין נישט-עטאַטאָווע דיין, נאָר זיך ווענדען צו איינעם פון רב נאָט, וועט ער זיין פון ב"ד.

לאָדזשער ראַבינאַט

בעמערקונג: ווער עס וויל קען איבערגעבען צו אַקטען-מאַכערס צו ערלעדיגען אָבער נישט וואָס אָנבעלאַנגען צו סידור-קידושין, אין דעם מישען זיי זיך נישט.

אויסאַרבייטונג און פערקויף פון הערען-קאָנפעקציאָן

י. זאַרזשעווסקי און ח. ברייטשטיין

לאָדז, פּאָלודניאָוואַ 18

רעכטע אָפיצינע, 1-טער איינגאַנג, 2-טער שטאָק, וו. 16

צום הערבסט- און ווינטער-סעזאָן עמפּפעהלען מיר אַ גרויסען אויסוואהל עלעגאַנטסטע הערען-קליידונג.

קאָנקורענץ-פּרייזען! ביטע זיך צו איבערצייגען!

פּרוּוועט אויף דער צייט,

וועלכע זענען איינגעשריבען אין אַ קליניק און האָבען נישט די מאַטעריעלע און פיזישע מעגליכקייט אליין צו קומען גאָך דער בעטרעפענדער קליניק, קענען זיך מעלדען אין „לינת הצדק", וועלכער וועט זיי איבערפיהרען מיט דער קאַרעטקע פון דער נאַכט פּאָגאָטאָוויע

אוּנענטגעלטליך.

די פערוואַלטונג פון „לינת הצדק".

איז משך פון חודש אלול

ווערען אויסגעפיהרט וואונש-קאַרטען מיט פאָטאָגראַפיעס ווי אויך אלערליי אויפנאַהמען פון מצבות, דענקמאלען אויפ'ן בית-החיים צו ביליגע פּרייזען דורך דעם בעוואוסטען קינסטלערישען

69 פאָטאָ-אַטעליער „PARISIEN" בושעזשינער 69

רעיעל, שנעל, ביליג. צופאַהר מיט ט אַמוואַי 1.

— אַ —

שטריקער

צו טריקאָטאַזש-אַרבייט ווערט געזוכט פון זאַפּאַרט פּאָלודניאָוואַ 34, י סאַלגיק.

ס'ווערט געזוכט אַ

אונטערמאַשינער

צו דאַמען-מאַגאַזין ווי אויך אַ לערן-יונגעל געגען באַלדיגע צאָהלונג ביי הערשקאָוויטש זאַכאָדניאַ 42 פּראָנט 2. שט

Ford-torpedo

טאַקסאָבקע אין גאַנג אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. גינסטיגע בעדינגונגען. שענקעוויטשאַ 83, אין שיך-געשעפט ביי קר מער. 169

PROSZEK OD BÓLU GŁOWY DR. ... JURASZYCKA

„KOWALSKINA"

USUWA NAJSILNIEJSZE BÓLE GŁOWY

A.K.

FABRYKA CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNA „AP. KOWALSKI" WARSZAWA.

רעזערוואַר

אייזערנע, פּערשידענע גרויסען קויפט זאָפאָרט

צו פערשטענדיגען זיך טעלעפאָניש 96 און 2-80

נייה-מאַשינעז

בעדענקט איינמאָל פאַר אלעמאָל, אַז נור אין דער אַגענטור ביי שטשענשליווי בעקומט איהר די בעסטע נייה מאַשינען אויף גוטע בעדינגונגען, געדענקט די אדרעס: אלעקסאַנדריסקאַ 27 (מרכי גבאי'ס גאַס) שצענשליווי.

בעמ.: 18ער קנית-תּיבער די בעסטע. רעפּאַראַטור אויף דער שטעל

אויף ראַטעס!!!

אויבער-העמדער

און נאַכט-העמדער

פון פּאַפּעלין, זעפיר און אַנדערע שטאָפען צו בעקומען אין דער ערשטקלאַסיגער פּראָצאָווניע פון

J. WOROBIEJCZYK

41. KILIŃSKIEGO 41.

HEMOROIDY

STAN ZAPALNY · KRWAWIENIE · SWĘDZENIE

USUWA

HEMORIN-KLAWE

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט.

בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואַלינסקי נאָז, האַלז, אויערען קר.	3—4
ד"ר קערשנער קינדער קראַנקהייטען	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	11—1
ד"ר רובינשטיין הויט און געשלעכטס-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקהייטען	12½—½
ד"ר עליאַסבערג כירורגישע קראַנקה.	1—2
ד"ר בערנסאָן פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שטעכען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס, אויף פּערלאַנג — זיצונגען אין שטאָט.— אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעגמע און בלוט

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר לאַנשינסקי סטאָמאַטאָלאָג

צאָהן-אַרצט 10—1 3 6

קינסטליכע צייהן, קאַראָנען, מאָסטען א. אַ. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט צוטראָגען אין היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.

... די אַנאָנסען אין דער פּערלאַג נישט ... די אַדמיניסטראַציע ... אין ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטען

אין טעקסט—40 . . . . . . 60— . . 4

נאָך'ן טעקסט— 1 . . . . . . 15— . . 7

... דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. ...

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Bronowski i D. Silberberg

Redaktor odpowiedzialny Ch. ...

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 27.